

Bachelorprojekt 2015

Sociologi og Kulturanalyse 2012-2015

Syddansk Universitet

Når Systemer Strides

En Systemteoretisk Analyse af Ytringsfriheden samt IS og Al-Qaeda

Anders Fogh Mikkelsen (xxxxxx-xxxx) &
Rasmus Walther Lind Hoel (xxxxxx-xxxx)

Vejleder: Annette Michelsen la Cour

Tegn: 116.832

English summary

The following will examine freedom of speech and the consequence of this "right". There will be focus on the importance of freedom of speech in some countries with an additional analysis of drawings of the Islamic prophet Mohammad. The direct consequences of these drawings happened in Copenhagen and Paris with shooting incidents aimed at persons drawing Mohammed or defending freedom of speech. Islamic organization Al-Qaeda took responsibility for the shootings targeted the satirical magazine Charlie Hebdo while Islamic State (IS) saluted the actions in Copenhagen. The research question in thus: **How do the two systems, *Freedom of speech & IS and Al-Qaeda*, perceive each other?**

The two different parties understand freedom of speech differently. The first part is the freedom of speech and the other is extremist Islamic organizations that condemn these religious drawings. There have been conducted interviews and surveys to define the freedom of speech group, and analyzed magazines published by Islamic State and Al-Qaeda to define the extremist Islamic group.

The German theorist Nicklas Luhmann will be used to analyze these two systems which will be called "The Freedom of Speech-system" and "IS and Al-Qaeda-system". This following provides a system analysis of these two groups, which contribute to an understanding of the system's norms and how they each communicate. Luhmann's theory of *second order observation* helps us to understand how the two groups perceive each other.

Second, Gorm Harste's system theory will help us to understand where these two systems disagree on important topics. Harste's theory include the two systems under one system called the "War system". We therefore see this "conflict" as a war. This analysis of our empirical data will which help to explain their differences. These two systems help provide a clear distinction between some of the different opinions that make this war complex. We discuss the complexity of the war and how these two system perceive each other. We include other theorists besides Luhmann and Harste in order to get a wider aspect on the issue. Further, in the following we also discuss the psychological individual aspects of this conflict.

Further it is concluded that the two systems have a different view on who is involved in the conflict, what the conflict is about and for how long the conflict has lasted (and will last). According to Harste this difference of opinions, make the war complex and violent.

We suggests that further investigation of different religious understanding is relevant, because the two systems do not share the same view on religion. A further understanding of the two systems' attitude towards democracy would also be relevant to illuminate the current research question.

Tro og love erklæring "Det erklæres herved på tro og love, at undertegnede egenhændigt og selvstændigt har udformet denne rapport. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og rapporten eller væsentlige dele af den har ikke tidligere være fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng"

X
Anders Fogh Mikkelsen

X
Rasmus Walther Lind Hoel

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
2. Litteraturstudium	8
2.1 Samuel P. Huntington	8
2.2 Frederik Stjernfelt	10
2.3 Ali A. Mazrui	12
3. Teori	14
3.1 Nicklas Luhmann	14
3.2 Gorm Harste	20
4. Metode	22
4.1 Videnskabsteoretisk ståsted – induktiv/deduktiv	22
4.2 Dataindsamling	23
4.2.1 Fund af respondenter	23
4.2.2 Spørgeskema	25
4.2.3 Interviews	26
4.2.4 Magasiner	27
4.3 Databehandling og dataanalyse	28
4.3.1 Interview databehandling/analyse	28
4.3.2 Spørgeskema Databehandling/analyse	29
4.3.3 Magasiner databehandling/analyse	30
4.4 Casebeskrivelse	31
4.4.1 Ytringsfrihed	31
4.4.2 Islamisk Stat (IS)	32
4.4.3 Al-Qaeda	34
5. Analyse	36
5.1 Kortlægning af IS og Al-Qaeda som system	36
5.2 Kortlægning af Ytringsfrihed som system	41
5.3 Krigssystemet	47
6. Diskussion	52
7. Konklusion og Perspektivering	57
8. Litteraturliste	59
9. Evalueringer	63

1. Indledning

Der er i dag fokus på konflikten mellem sekulære og religiøse styreformere og deres værdiforankring: politiske systemer skal være udelukkende sekulære eller bør de tage afsæt i et religiøst værdisæt. Med andre ord: skal stat og religion adskilles som i Vesten eller skal staten være udsprunget af og forankret i religion. Denne opgave vil tage sit udgangspunkt i konflikten mellem to værdi systemer. Den islamiske samt jihadistiske, der ser stat og religion om et (Skovgaard-Petersen, 2015: 15). Samt nationer bl.a. Danmark og Frankrig, der mener at religion skal være adskilt fra stat. De lande benytter blandt andet ytringsfrihed, hvor man må ytre sig om religion uden at staten skal regulere i det (2.www.danmarkshistorien.dk). Der tages først udgangspunkt i den islamisk-politiske historie og derefter ytringsfrihedens.

Indledningsvist tager vi afsæt i organisationen ”Det Muslimske Broderskab” som blev dannet i 1928 af Hassan al-Banna der var søn af en imam. Til at starte med bestod Det Muslimske Broderskab blot af nogle få mennesker. Det Muslimske Broderskabs hovedmål er at få politiseret Islam ved at lave en islamisk stat (kalifat) og få indført Sharia lovgivning der i alt sin enkelthed betyder ”vejen til kilden (red. Gud)” ved domstolene (1.www.religion.dk). Organisationen blev dannet i Egypten i protest mod det der blev opfattet som en øget sekularisering fra kolonimagten Storbritanniens side. (1.www.religion.dk). Sharia er en række anvisninger der er givet fra det hinsidige det symboliserer Allahs lov, koranen samt profeten Muhammeds ”hadith” også kaldet etikette, som skal følges (2. www.religion.dk). Det Muslimske Broderskab er det ældste eksempel på en mellemøstlig politisk organisation hvis rødder ligger i Islam. Senere kommer der flere organisationer til som kæmper for det samme som Det Muslimske Broderskab, men i modsætning til Det Muslimske Broderskab, der er erklærede modstandere af vold som middel til at fremme en sag, benytter andre – her særligt de to nyeste, IS og Al Qaeda - lignende organisationer sig netop af vold til at fremme den selv samme sag, nemlig at få skabt et kalifat med en kalif som overhoved, hvor lovgivningen er Sharia. Al-Qaeda og IS har begge gjort sig bemærket de seneste år med deres udtalelser omkring Muhammedtegningerne og særligt tegnerne og de medier der har udgivet disse. De har gjort sig specielt bemærket ved de voldelige aktioner de enten har taget ansvaret for eller støttet op om, herunder kan nedskydningen af næsten hele redaktionen på Magasinet Charlie Hebdo og IS’s hyldest Omar Abdel Hamid el-

Husseins, aktion ved krudttønden i København, hvor Muhammedtegneren Lars Vilks, ifølge terrorforsker Magnus Ranstorp, var det formodede mål (jv.dk)

I 1948 bliver den Universelle menneskerettighedserklæring skabt. Det sker på baggrund af krig, særligt 2. Verdenskrig der skaber et politisk ønske om at de rædsler som verden (særligt den vestlige) har været udsat for aldrig nogensinde gentager sig. Denne universelle erklæring skal sikre de basale rettigheder for et hvert individ på jorden. En central - og kontroversiel - rettighed er retten til ytre sig uden for behold og censur. FN beskrev dette således i Artikel 19.

“Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers” (1.www.un.org)

Retten til at ytre sig blev i sin tid underskrevet af 50 nationer og denne ret er i dag blevet et politisk ømtåleligt emne.

Et af de mere omdiskuterede tilfælde af brugen af ytringsfriheden udspringer af Jyllandspostens offentliggørelse af 12 tegninger af islam Profeten Muhammed i deres sektion Kulturweekend fredag den 30. september 2005. I artiklen var Muhammed afbildet på en række mere eller mindre kontroversielle måder.

Dette gjorde JP's kulturelredaktion, fordi man mente at flere medier ikke turde afbillede profeten Muhammed. (<http://multimedia.jp.dk>).

Jyllandspostens artikel får i særligt i månederne efter vidtrækkende konsekvenser for Danmark og Europa. Konflikten er den dag i dag ikke bilagt. D.1 december 2005 bliver der udlovet en dusør på tegnerens hoveder (www.b.dk). Flere danske ambassader bliver angrebet og sat i brand af vrede mennesker i blandt andet Syrien og Iran. Da tegningerne genoptrykkes i flere aviser over hele Europa, og nogle aviser karikerer nye afbildninger af Profeten Muhammed, eskalerer konflikten yderligere. Det franske satiremagasin Charlie Hebdo. Der genoptrykte de danske muhammedtegninger i 2006 bragte også egne karikaturer af Profeten Muhammed og bragte dermed sig selv i de krænkedes søgelys. (www.b.dk)

På trods af at vestlige statsledere og diplomater i årevis i samarbejde med mellemøstlige statsledere har forsøgt at dæmpe konflikten, har det senestes årti vist en stigning i konflikten hvor europæiske aviser gentagende gange har trykt religiøse satiretegninger og der er kommet flere angreb på vestlige ambassader, hvis stater forsvarer ytringsfriheden. Denne udvikling har adskilt dem, der forsvarer ytringsfriheden og dem der ser ytringsfriheden som middel til krænkelse af religion, herunder AL-Qaeda og IS (www.b.dk). De prøver at for at forsvare deres religion og egne overbevisninger. Et af de tilfælde er som nævnt tidligere Charlie Hebdo, der d. 7 januar 2015 blev udsat for religiøst motiveret aktion af brødrene Said og Cherif Kouachi, hvor 12 personer blev dræbt. Hvor til Magasinet producerede en ny muhammedtegning og bragte denne på forsiden.

Vi har det forgående prøvet at tegne et billede af to fronter, som er stridende, på den ene side har vi Ytringsfriheden og den anden side har vi IS og Al-Qaeda, der siger man ikke må bespotte Profeten Muhammed. Disse to emner vil blive fremstillet på lige fod i denne opgave og undersøgt ud fra problemstillingen:

På hvilken måde kommer hhv. Ytringsfriheden samt IS og Al-Qaedas opfattelse af hinanden til udtryk?

2. Litteraturstudium

I det følgende præsenteres tre videnskabelige tekster, der er med til at skabe overblik over den undersøgte problemstilling. De vil blive brugt til at diskutere analysens resultater. De følgende tekster Samuel P. Huntingtons, *"The Clash of Civilizations – and the Remaking of World Order"* (1996) Frederik Stjernfelt *"Secularism is a fundamentalism! The Background to a Problematic Claim"* (2009), og Ali Mazrui, *"Islam and Western Values"* (1997). Disse tekster blev valgt fordi de berører perspektiver af emnet, som vil blive undersøgt i dette projekt. Teksterne kan sættes i relation til det empiriske datasæt.

2.1 Samuel P. Huntington

Samuel P. Huntington skriver i værket *"The clash of civilizations – and the remaking of world order"* (1996) omkring civilisationernes sammenstød. Huntingtons hovedtese er, at kulturer og kulturelle identiteter kan inddeles i civilisationer. Disse er med til at skabe konflikter i verdenssamfundet i tiden efter den Kolde Krig (Huntington, 1996: 20). Huntington inddeler verdenssamfundet i ni civilisationer blandt andet, det Vestlige, Islam og det Japanske, (Huntington, 1996: 26-27). Der argumenteres for at disse civilisationer bliver adskilt af at de har forskellige kulturer. Dermed mener han at politik og økonomi udspringer fra de kulturer, der afgrænser civilisationerne. Der argumenteres for, at Vesten prøver at tillægge Vestlige værdier til ikke-vestlige civilisationer. Den udvikling gør at ikke-vestlige civilisationer må vælge enten at følge Vesten, eller udbrede deres egen civilisation (Huntington, 1996: 29). De Vestlige værdier er, ifølge Huntington, kristendom, individualisme, pluralisme, samt demokratiske ideer om frihed (ytringsfrihed, ejendomsfrihed, forsamlingsfrihed, pressefrihed osv.). Disse værdier er ifølge Vesten unikke og universelle (Huntington, 1996: 311). Huntington påpeger, at den Islamske civilisation udvider økonomisk og militært, for at stå imod Vestens værdier for at forsvare Islam (Huntington, 1996: 29).

Den Vestlige civilisation støder sammen med den Islamske civilisation ifølge Huntington. Det er dette sammenstød, følgende vil fokusere på. Huntington påpeger, at religionerne kristendommen og islam i lang tid har haft konflikter med hinanden. Det startende i 1100-tallet, hvor de kristne korstogte ville indføre kristendom i islamiske

områder (Huntington, 1996: 209). Kristendommen er relevant fordi den Vestlige civilisation er baseret på kristendommen, ifølge Huntington (Huntington, 1996: 210). De voldelige konflikter imellem de to religioner, grundlagde begreber som "jihad" og "crusade", der blev benyttet af parterne til at beskrive hinanden (Huntington, 1996: 211). Huntington hævder at Islam civilisationen ser Vesten som arrogante, repressive og brutale. Vesten bliver i Islams øjne ved med at undertrykke de Islamistiske værdier og prøver at presse Vestens værdier ned over de Islamiske samfund (Huntington, 1996: 214). Modsat mener Huntington at Vesten ser Islam som en trussel mod Vestlige værdier, samt en grobund for islamisk ekstremisme (Huntington, 1996: 215).

I forlængelse heraf fortsætter Huntington med at argumentere for, at begge civilisationer er enige om at der foregår en imellem krig dem. På den Islamiske side har Irans daværende religiøse leder Ruhollah Khomeini, erklærede islam krig mod USA. Libyens tidligere leder Muamma Gaddafi har sagt noget lignende og det samme gælder for islamiske ekstreme grupper, ifølge Huntington. Med andre ord mener Huntington, at Islam begærer krig mod Vesten (Huntington, 1996: 216). Den Vestlige side har samme retorik hvor USA har erklærede fem islamisk styrede stater som "terrorist stater" herunder Iran, Irak, Syrien, Libyen og Sudan. Vesten mener også at islamske terrorister er imod Vesten. (Huntington, 1996: 216-217). Ud fra følgende mener Huntington at:

"If Muslims allege that the West wars on Islam and If Westerners allege that Islamic groups war on the West, it seems reasonable to conclude that something very much like a war is underway" (Huntington, 1996: 217).

Han konkluderer herefter at problemet ikke er ekstremistiske Islam eller ekstremistiske Vesten. Problemet ligger i at begge civilisationer mener, at deres måde at tænke på er den rigtige. Islam mener at deres kultur er Vesten overlegen, mens Vesten mener at deres kultur og værdier er universelle og bør gælde alle civilisationer. (Huntington, 1996: 217-218). På den måde bliver sammenstødet et udtryk for forskellige civilisationer, som er Huntingtons hovedargument.

2.2 Frederik Stjernfelt

I den videnskabelige artikel ”*Secularism is a fundamentalism! The Background to a Problematic Claim*” (2009) argumenterer forfatteren Frederik Stjernfelt, hvorfor sekularisering ikke er fundamentalisme. Først definerer Stjernfelt fundamentalisme:

“Fundamentalism refers to a specific type of religious practice that accords to special holy writings a non-negotiable status wherein the text must be read and followed in practice in a literal way. Views of this kind are well known from Christianity and Islam.” (Stjernfelt, 2009: 40)

Derefter fortsætter Stjernfelt med at påpege at disse fundamentalister inden for islam og kristendommen i højere grad optræder i nyere tid. Der henvises til Det Muslimske Broderskab, der ikke er ældre end 100 år, også inden for kristendommen med Dispensationalisme, som er et relativt nyt fænomen i forhold til hvor gamle de to religioner er (Stjernfelt, 2009: 40). De tekster som dispensationalister og Det Muslimske Broderskab følger har forskrifter til hvordan man skal gå igennem livet. Det er generelle påbud som tro og bønner, men også specifikke som tøj, madvalg, arv, forbudte handlinger, behandling af ikke-troende osv. Personer der mener at man bogstaveligt talt skal følge alt hvad der står i religiøse skrifter, er, ifølge Stjernfelt, fundamentalister. (Stjernfelt, 2009: 40). Han kritiserer herefter fundamentalister for at være en trussel mod demokrati og oplyste mennesker (Stjernfelt, 2009: 53). I forlængelse heraf argumenteres der for, at sekularisering ikke kan være fundamentalisme, da der ikke er nogen skrifter der er hellige, der skal følges. Derimod er det sekulariserede samfund en social og politisk doktrin, der formes så forskellige trosretninger kan leve sammen i samfundet, under det politiske system der ikke er religiøst (Stjernfelt, 2009: 40-41).

Han mener at kultur begrebet i dag kun afdækker forskellige befolkningsgrupper i debatten (Stjernfelt, 2009: 42). Her fra argumenteres der for at der er to sider af kulturbegrebet – den *højre-* og den *venstre fløj*. Højre-fløjen kaldes den national-kulturelle, hvor kultur en gruppe mennesker der besidder et territorie, oftest i en nationalstat sammenhæng (Stjernfelt, 2009: 42). Den udspringer derfor fra Romantikken i 1800-tallet hvor nationalstaterne blev dannet gennem Europa (Stjernfelt, 2009: 44). Herimod ser Venstre-fløjen, også kaldet *multikulturalisme*, ikke nødvendigvis kultur til at være afgrænset nationalstater. I dette perspektiv på kultur, kan forskellige grupper

med forskellige kulturer godt leve inden for samme nationalstat. Disse kulturer kan hver især lave deres egne regler, som kun de bør leve efter, og som resten af samfundet ikke behøver at følge. (Stjernfelt, 2009: 44)

Udover disse forskelligheder har de to kulturforståelser også visse ligheder. Stjernfelt påpeger, at i begge kulturforståelser bliver kulturen set som noget, der går forud for de enkelte individer. Kulturen bliver forstået som en enhed, der skal beskyttes. Forskellige kulturer kan i dette perspektiv derved ikke blive genstand for politisk kritik, da den skal beskyttes fra det (Stjernfelt, 2009: 48). Dette fænomen om ikke at give kritik til kulturer er, ifølge Stjernfelt, utrolig farligt: *”[...] tends to depoliticize issues that are essentially political”* (Stjernfelt, 2009: 46). Dette bliver tydeliggjort af eksemplet med islamske stater og organisationer, der vil indføre Sharia-lovgivning. Det er derfor politisk, hvorfor man ikke skal afpolitiserer det ved at beskytte det for kritik under parolen om, at det er en kultur. (Stjernfelt, 2009: 50) Stjernfelt afslutter artiklen med at konkludere at:

”Culturalism completely lacks the intellectual tools necessary to distinguish fundamentalism and secularism. It can not distinguish faith and knowledge, religion and science. It can not distinguish democratic and totalitarian politics.” (Stjernfelt, 2009: 53).

Her påpeges der indirekte at viden og videnskab ligger inden for sekulariseringen, mens tro og religion ligger inden for fundamentalisterne. I forlængelse heraf mener Stjernfelt ikke at sekularisering kan kaldes en fundamentalisme. Derudover skal kulturbegrebet enten revideres eller helt fjernes fra den politiske dagsorden, for ikke at gøre politiske emner apolitiske. (Stjernfelt, 2009: 53).

2.3 Ali A. Mazrui

I den videnskabelige artikel ”*Islam and Western Values*” (1997) kommer Ali A. Mazrui med bud på de to civilisationers værdier. Der antages først at Vesten ser Islam som en grobund for fundamentalisme. Det er forfatteren uenig i. Derimod er Islam en civilisation, der varierer på tværs af lande grænser – det er ikke kun et politisk system, men meget mere en det. Vestens og Islams værdier og forhold er meget mere komplekst end først antaget (Mazrui, 1997: 118).

Mazrui nævner at Vesten og sekulariseringen ikke nødvendigvis har alle svarene på verdens problemer. Derimod tydeliggøres det, at Vesten har en række problemer, som Islam-civilisationen ikke står over for. (Mazrui, 1997). For det første bliver der henvist til forskellen af voldshandlinger i islamiske-lande og i Vesten. Mazrui påpeger at Vesten genererer mere gadevold end Islam gør. Derimod er der mere politisk vold i Islam påstår Mazrui (Mazrui, 1997: 130). Endvidere har Islam undgået sociale og sundhedsfarlige aspekter som Vesten har haft op gennem 1900’tallet, deriblandt HIV og AIDS, hvor muslimske kulturer har færre HIV-smittede sammenholdt med andre kulturer. Derudover argumenteres der for at prostitution, alkoholisme og hårde stoffer ikke har været et synderligt problem for Islam (Mazrui, 1997: 131).

Der argumenteres for at Vesten tror, at de selv er forkæmpere for ligestilling, hvor Mazrui bl.a. påpeger at homoseksualitet var ulovligt i Storbritannien i 60’erne. Følgeligt praktiserer USA i stigende grad dødsstraf, som en dag vil blive set som stridende imod menneskerettighederne (Mazrui, 1997: 119). Et andet ligestillingsprincip bliver taget op, kønsligestilling. Her påpeges det, at det først var i 1870 at kvinder i Storbritannien fik lov til at have privat ejendom uden indblanding fra deres ægtemænd. Det har altid været lovligt i muslimske stater. Derudover kritiseres USA for aldrig at have haft en kvindelig præsident, hvilket Pakistan og Bangladesh har haft (dog premierministre). Mazrui har dog den pointe at Vesten i højere grad praktiserer kvindelig frigørelse end muslimske samfund, hvorimod det muslimske samfund er foran ift. kvindelig ”empowerment” (Mazrui, 1999: 120).

Et andet punkt Mazrui tager fat i, er anklagen om at religionen islam fører til fundamentalisme. Det er han lodret uenig i. I stedet for argumenteres der for, at store radikale bevægelser som fascisme, nazismen, Japan under 2. Verdenskrig og kommunismen har haft grobund i enten kristne, buddhistiske eller sekulære samfund. Islam har ikke haft lignende fundamentalistiske bevægelser, hvor der her ses bort fra Saddam Hussein og Hafiz Al Assad's regimer i Irak og Syrien med begrundelsen om at der her ikke var en ideologisk bevægelse og derfor ikke fundamentalistisk. (Mazrui, 1997: 127)

Der sættes fokus på ytringsfriheden og censuren i henholdsvis Vesten og Islam. I takt med vestens faldende religiøsitet, finder Vesten noget andet der ses som helligt. Med udgangspunkt i Salmon Rushdie (forfatteren af "De sataniske vers"), understreges der at Vesten ser ham som noget helligt, da han repræsenterer ytringsfriheden. Dermed bliver ytringsfriheden genstand for noget helligt, der af Vesten bliver ophøjet til noget der er vigtigere end religion. (Mazrui: 1997: 120). Endvidere argumenteres der for at censuren i islamiske lande kommer fra en central magt, oftest fra regeringer eller militære islamiske bevægelser. Censur i Vesten kommer ikke fra en central instans som staten, men decentralt fra organisationer (PBS), reklamer, nyhedsmedier. TV osv. (Mazrui: 1997: 122). Pointen er, at begge civilisationer har censur, det er blot forskelligt hvor den kommer fra.

Sekularisering bliver genstand for yderligere kritik ud fra ovenstående kritikpunkter af Vesten. Vesten proklamerer at sekularisering er med til at skabe frihed til forskellige religioner i samfundet. Mazrui pointerer, at det ikke altid lykkes Vesten at skabe religiøs frihed, hvor der tages udgangspunkt i den stigende antisemitisme i øst-europæiske lande og islamofobi i Frankrig. Herefter påstås det at Vesten ikke er så sekulære som de tror, hvor især USA bliver beskyldt for stadig at være religiøse. (Mazrui: 1997: 125).

"Humankind must also consult Islam about how to check the human nature: from alcoholism to racism, materialism to Nazism, addiction to Marxism as the of the intellectuals." (Mazrui, 1997: 131).

Til sidst konkluderer Mazrui at islamske værdier skal undersøges, for at være med til at belyse problemer, der er opstået i Vesten (Mazrui: 1997: 131).

3. Teori

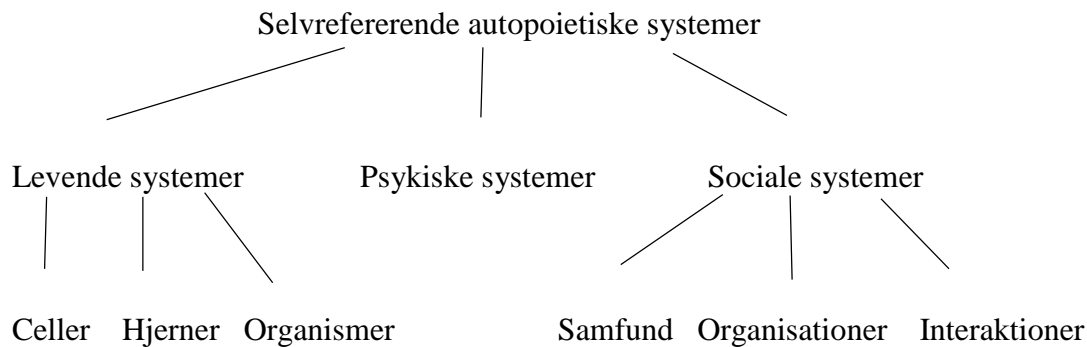
3.1 Niklas Luhmann

Der vil i dette teoriafsnit være et fokus på Luhmanns systemteori. Derudover benytter vi Gorm Harste (2014) til at se nærmere på systemteorien i en krigs-kontekst. Luhmann benyttes for at inddele vores empiriske datasæt i to perspektiver. De to perspektiver vil blive belyst, uddybet og forklaret i det følgende analyseafsnit. Harstes systemteori om krigen vil blive præsenteret, da den vil samle de to systemer under et samlet system.

Niklas Luhmann var en tysk sociolog, der levede fra 1927 til sin død i 1998. I sin levetid nåede han at publicere omkring 70 bøger og over 450 videnskabelige artikler om forskellige emner, mest kendt er han dog for sit teoretiske hovedværk ”*Soziale Systeme*” fra 1984 hvor hans hovedbegreber blev forklaret og beskrevet (Andersen og Kaspersen, 2007: 391). Nogle af disse begreber er dem som der vil blive beskrevet og forklaret i det følgende afsnit. Luhmanns teori er ikke bygget deduktivt op, men derimod induktivt hvor læseren kan observere et begreb, og undrer sig over hvorfor dette begreb skal benyttes. Efter man har fordybet sig i et af hans begreber, kan forståelsen af hans andre begreber ændres. Derfor er der heller ingen klar indgangsvinkel på hvordan man skal introducere Luhmann (Andersen, 1999: 108). Vi har valgt at lægge ud med en beskrivelse af systemerne Luhmann opererer med og derefter indgår følgende begreber i teoriafsnittet:

- *System og omverden*
- *Binære koder*
- *Mening*
- *Iagttagelse*
- *Kommunikation.*

Luhmanns systemteori består af tre selvrefererende autopoietiske systemer: Det levende, det psykiske samt det sociale, hvor det levende og sociale system har delsystemerne.

Ovenstående ses de tre systemer Luhmann opererer med. Det levende system er det der foregår i kroppen, hvor celler, hjerner og organismer bl.a. kan ses som delsystemer, der hver har deres funktion. De psykiske systemer foregår i bevidstheden, der former meninger ud fra tanker. Det psykiske system kan ikke række ud over sig selv, dvs. det kan aldrig knytte eller integreres med et andet psykisk systems tanker. Hvor Luhmanns systemteori bliver interessant er ved de sociale systemer. Her foregår kommunikationen, der former mening ud fra kommunikationssammenhænge med andre kommunikationer (Andersen, 1999: 125). En uddybning af hvordan det kun er kommunikation, og *ikke* mennesker der kommunikerer, vil komme senere i afsnittet. De tre systemer kan ikke eksistere uden hinanden – det sociale system kan ikke eksistere uden en bevidsthed (psykiske system) og bevidstheden kan ikke eksistere uden en hjerne (levende system) (Andersen og Kaspersen, 2007: 399). Det sociale system og det psykiske system kan ikke kommunikere med hinanden, men de er derimod strukturelt koblet. Det er kun det psykiske system, der kan danne mening gennem tanker. Det psykiske system har brug for det sociale system til at videreformidle de tanker, for lige så snart det psykiske systemet prøver at kommunikere de tanker, vil det blive til et socialt system. Det sociale system har brug for minimum to psykiske systemer, ellers kan der ikke foregå kommunikation (Andersen, 1999: 124-125). Der vil i dette afsnit blive mest fokus på de sociale systemers kommunikation, samt det psykiske systems iagttagelse.

De *sociale* delsystemer er hver især funderet i en binær kode, der organiserer to begreber, hinandens modpoler, eksempelvis det retlige system hvis kode er lovligt/ulovligt, koder der vil give mening i systemet (Andersen og Kaspersen, 2007: 391). For at kunne forstå de selvrefererende autopoietiske systemer, bliver man nød til at forstå begrebet autopoiesis. Autopoietisk betyder selvskabelse. At et system er autopoietisk betyder at systemet kun består af elementer, der er selvskabende og alle elementer der fungerer i systemet er skabt af elementerne selv. (Andersen, 2001: 9).

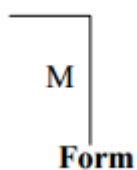
Begrebet autopoiesis blev oprindeligt udviklet som et svar på ”hvad er liv?” og ”hvad er erkendelse?” af biologerne Franco Varela og Humberto Maturana, hvor de brugte en model af en celle (Andersen og Kaspersen, 2007: 397). Luhmann bruger dog også dette begreb om ikke-levende systemer og derved får han de tre selv referende autopoietiske systemer, det levende system, det psykiske samt det sociale system. I systemteorien skal man have for øje at de autopoietiske systemer ikke har en fysisk- eller en territorial grænse, der kan ekskludere eller tilføje elementer. De sociale systemerne ses operationelt hvis grænser bliver produceret og opretholdt gennem de førnævnte binære koder (Arnoldi 2001: 6). De er lukkede systemer, der er intet fra omgivelserne kan komme ind i systemet. Systemerne består kun af elementer der er selvrefererende og autonome, og kan kun iagttage og kommunikerer ud fra systemets egne binære koder (Arnoldi, 2001: 7). Omverdenen er med til at definere det sociale systemets binære koder. Systemet opnår dets identitet gennem iagttagelse af omverdenen. Derved iagttager systemet hvad det *ikke* er, for derved at give systemet identitet. Alle sociale systemer konstruerer den omverden de kan se, og definerer systemets egne binære koder. (Luhmann, 1984: 220). Systemets omverden er derved kun en konstruktion. Som resultat heraf kan et socialt system ikke kommunikere *med* andre sociale systemer, men kun *om* andre sociale systemer. (Andersen, 2001: 9).

Systemerne det psykiske og sociale system, skaber sig selv gennem det begreb som Luhmann kalder for *mening*. Sociale systemer kan ikke operere uden for mening, der ikke er fikserbar, men altid er ustabil og ubestemmelig (Andersen, 1999: 120-121). Han definerer mening som enheden af forskellen *aktualitet/potentialitet*. Når noget skal kommunikeres – det sociale system, eller tænkes – det psykiske system, er der altid noget der står i centrum – det *aktualiseres*, dvs. det bliver kommunikeret eller tænkt. Det, der ikke bliver aktualiseret kalder Luhmann for potentialitet – det er de muligheder, der har potentiale til at blive aktualiseret, men ikke bliver. Mening er dermed noget, der dukker op og inkluderer og ekskluderer noget andet (Andersen, 1999: 121). Denne mening formes af bevidstheden eller en kommunikation, som forsvinder i det øjeblik den dukker op (Andersen, 1999: 123). Aktualiseringen frafalder derved i det øjeblik den er blevet aktualiseret, og derfor tvinger mening til næste skridt i selektionen, som ikke kan undgås, ifølge Luhmann. Det kan ikke undgås fordi, at enhver aktualisering kun er aktuel indtil den falmer, opløses eller opgiver sin aktualitet på grund af egen ustabilitet (Luhmann, 1984: 99+105).

Et eksempel på meningsselektionen, er at vi i dette teori-afsnit begyndte med at beskrive teorien om systemer, og simultant opstår der nogle alternativer, vi også kunne have valgt fx kommunikationsbegrebet eller iagttagelsesbegrebet. Det aktuelle frafalder, når vi bliver i tvivl om iagttagelsesbegrebet skal stå først, og derfor tvinger mening os til en ny selektionsproces, som beskrevet overfor, hvor vi endnu engang har en ny aktualitet med nye potentialiteter. Det er denne proces der gør systemer dynamiske, og autopoetiske, og en af grundene til at de aldrig forbliver identiske med sig selv. (Andersen, 1999: 122-123). Denne mening er en form for kompleksitet, hvor det komplekse består i at de potentielle muligheder ikke kan blive baseret på tilstrækkelig viden om konsekvenser og andre alternativer (Andersen & Andersen, 2007: 397). Det hænger sammen med forestillingen om at verden i princippet er uoverskuelig. Et socialt system forsøger at reducere systemet ved delsystemer, men dette gør også systemet som helhed mere komplekst (Andersen & Andersen, 2007: 396)

Iagttagelse og anden ordens iagttagelse

Luhmanns iagttagelsesbegreb har afsat i en bestemt form- og forskelstænkning. Iagttagelser ses som operationer, der ikke knytter sig til subjekter, men til forskelle. Denne forskel i iagttagelsen har både en inderside og en yderside – indersiden er det markerede og ydersiden bliver umarkeret. Ved hver iagttagelse forekommer der en markeret side og en umarkeret side (Andersen, 1999: 109-110). Dette illustreres således.

(Andersen, 1999: 110)

Hvor *M* er det markerede, og ydersiden er umarkeret. *Form* er enheden, idet forskellen indikerer skellet mellem det markerede og umarkerede. Kun én side af forskellen kan markeres ad gangen, derved deler iagttagelsen verden op i to dele – det markerede og det umarkerede. Hvis både det markerede og umarkerede markeres samtidigt forsvinder forskellen, dermed kan man ikke iagttage to iagttagelser samtidig. Iagttagelsen skaber som følge af ovenstående et paradoks, *den blinde plet*, som er det iagttageren ikke kan iagttage (Andersen, 2001: 7, Andersen, 1999: 110). Derved består iagttagelsens blinde

plet i det at iagttagelsen ikke er klar over, at iagttagelsen ikke kan se, hvad den ikke kan se (Andersen, 1999: 111).

Dermed fører det os til Luhmanns *anden ordens iagttagelsesbegreb*. En anden iagttagelse kan hermed se den første iagttagelses umarkerede side, og dermed dens blinde plet. Det er pointen i iagttagelsesbegrebet, at man kan iagttage andre systemers iagttagelser og deres paradokser og blinde pletter (Andersen, 2001: 7).

Den anden iagttagelse kan afparadoksere den første iagttagelses paradokser – dvs. den kan se den første iagttagelses blinde pletter. Den anden iagttagelse er dog også en iagttagelse af første orden, hvorfor der også er en umarkeret side i dens iagttagelse (Andersen, 2001: 7-8). Første iagttagelse verdenssynet, *monokontekstural*, hvor iagttageren, som nævnt, ikke ved, hvad iagttageren ikke kan se. En iagttagelse af anden orden har verdensopfattelsen *polykontekstural*, iagttagelsen iagttager inden for rammen af en forskel, men ved at realiteten er iagttagerafhængig – med andre ord er iagttageren klar over, at iagttageren ikke kan se, hvad den ikke kan se. (Andersen, 1999: 114-115)

Begge systemer konstrueres i iagttagelsen, der går forud for systemerne. Det er iagttagelsen og forskellen den aktualiserer, der bestemmer hvordan systemet og omverden skal defineres, og *ikke* systemerne der betinger iagttagelsen. Det er dermed ikke iagttageren, der bestemmer, hvad der iagttages, men kun iagttagelsen og forskellen, der styrer hvad iagttageren kan iagttage (Andersen, 1999: 111-112).

Kommunikation

Det psykiske og sociale system danner mening, dog opererer de forskelligt af hinanden. Det er dog vigtigt at skellet mellem de to systemer er afgørende om Luhmanns kommunikationsteori, der er ikke kommunikation mellem mennesker og mennesker kan ikke kommunikere. Derimod siger han, at mennesket ikke har en plads i kommunikationen, og det kun er kommunikationen der kan kommunikere (Andersen, 1999: 123-124). Da mennesket består af flere systemer heriblandt de førnævnte, levende og psykiske, er mennesket ikke en enhed fra et systemteoretisk perspektiv, men består derimod af flere egenrådige systemer (Andersen, 1999: 124). Et eksempel på dette kan ses den 11 september 2001, hvor Pentagon og World Trade center blev angrebet. I Luhmanns perspektiv er det *ikke* en handling, men derimod en kommunikation. Denne kommunikation har uendelige tilslutningsmuligheder. Eksempler på forskellig

tilslutning til førnævnte kommunikation kan være, at USA angreb Irak, at aviserne skrev om hændelsen, at Al-Qaeda efterfølgende tog ansvaret for angrebet osv. Det er derfor ikke nogle individer, der kan kontrollerer eller styrer kommunikationen, da kommunikation altid er åben for anden kommunikation. På den måde reduceres handling til kommunikation – der findes altså *ikke* handlinger i Luhmanns systemteori, kun kommunikation (Mortensen, 2004: 101). Det er dét der menes med at kommunikation kommunikerer i det sociale system, der er grundlaget for det sociale systems autopoiesis.

Dermed sagt er der heller ikke handling, handlinger bliver konstitueret igennem kommunikation i det sociale system (Luhmann 1984: 178). Grunden til at kommunikation ikke kan kommunikere igennem det psykiske system er, at det psykiske system har en lukket bevidsthed sammenhæng. Det er som nævnt kun tanker i det lukkede psykiske system og kan ikke knytte sig til andre psykiske systemer, derfor kan de heller ikke kommunikerer. Det er kun kommunikation, der kommunikerer (Andersen 1999: 125).

Luhmann mener at samfundet består af sociale systemer, hvis systemoperation er kommunikation og meningsdannelse. Meningsdannelsen består af kommunikation og kun kommunikation (Andersen 2001: 8). Niels Åkerstrøm Andersen beskriver det således:

”Kommunikation er en strøm af selektion, som hele tiden bagud binder sig til tidligere kommunikation. Luhmann taler om kommunikation som enheden af tre selektioner: information (hvad skal kommunikeres?), meddelelsesform (hvordan skal informationen meddeles?) samt forståelse (hvordan skal det meddelte forstås?)” (Andersen 2001:8).

Kommunikationen kan derved ikke stå alene, hvis den står alene er det ikke kommunikation. Det er først kommunikation, når det der bliver kommunikeret bliver besvaret. Det er derfor først en kommunikation når der er to kommunikationshandlinger tilstede. En kommunikationsproces kan også være ikke-kommunikation, hvis kommunikationen er forstået og der ikke bliver kommunikeret tilbage, er der stadig tale om en kommunikationsproces og derved er der kommunikation tilstede (Luhmann 1984: 195). Med kommunikationen kommer der også en del tilslutningsmuligheder til

kommunikationen, hvor der til en given tilslutningsmulighed kommer yderligere tilslutningsmuligheder. En tilslutningsmulighed til kommunikation kan for eksempel være at grine, slå, råbe osv. Kommunikationen kan gå til grunde hvis den ikke bliver forstået og derved ikke besvaret. Kommunikationen kan derfor ikke styres, da det er kommunikation, der bestemmer hvordan kommunikationen, skal udvikle sig. (Andersen 2001:9)

3.2 Gorm Harste

I det foregående afsnit, er dele af Luhmanns systemteori blevet udredt. I det følgende vil hans systemteori blive sat i kontekst til Gorm Harstes beskrivelse af systemet, krig. Bogen "*Krigen – et ustyrligt system*" (2014) af Lektor på Aarhus Universitet Gorm Harste. Bogens genstadsfelt er krige og hvordan man definerer, afgrænser og fortolker krige ud fra et system-orienteret perspektiv.

Harstes tilgang til krigen er at det en del af de selvreferentielle systemer, samt at man ikke kan lave regler for krigen, da krigen altid forandres og definerer sig selv. (Harste, 2014: 25). Harste påpeger, at krigen vekselvirker mellem tre aspekter, som han kalder den saglige, sociale og tidslige dimension – dvs. hvad, hvem og hvornår, der uddybes i det følgende. (Harste, 2014: 35)

Det første punkt, *det saglige*, er at der parterne imellem er uenighed om hvad der kæmpes om. (Harste, 2014: 40). Et eksempel på dette kan være at tegnerne af Muhammed, mener at der kæmpes om retten til at forsvare ytringsfrihed, mens islamiske ekstremister mener at det handler om krænkelse af islam.

Derudover drejer vekselvirkningen om hvem der i en *social* dimension er part og modpart. Involverede kan være alt fra døde som følge af bomber fra krigen til krigens eftervirkninger, samt pårørendes individuelle psykologiske smerter (Harste, 2014: 41). Hvis eksemplet om Muhammedtegningerne tages op igen, kan man se at de involverede kan være alle fra nyhedsmedier, islamiske terrorister, civilbefolkningen, tegnerne osv. Det kan ikke defineres hvem der er involverede, hvilket parterne også kan være uenige om.

Det tredje punkt, argumentere Harste, at kampen forskyder sig til den *tidslige* dimension, hvor spørgsmålet bliver hvornår krigen begynder, hvor længe den varer og hvornår den slutter. Krigen bliver en kamp om tid, hvor parterne kan have forskellige

interesser i forhold til, hvor længe krigen varer og bør vare. (Harste, 2014: 41-42). Igen i foregående eksempel, kan man argumentere for at krigen startede da Muhammed blev karikeret, mens også hændelserne i USA den 11 september 2001 kan bruges som argument for krigens begyndelse.

Nutidige systemanalyser med vekselvirkninger, svarer til det moderne samfund. Niklas Luhmanns systemteori omhandler kommunikation, der ikke kan kommunikere om alt sagligt på samme tid. Kommunikation giver kun mening hvis den sociale (hvem), det saglige (hvad) og det tidslige (hvornår) kompleksitet kan reduceres. Hvis det ikke sker, kan det i yderste konsekvens føre til vold og krig. (Harste, 2014: 42)

Der påpeges, at der udvikles en uendelig mængde binære koder, der muliggør kompleksitetsreduktioner og derved muliggør kommunikation, der giver mening. Denne kompleksitetsreduktion kan også skabe krig hvor der bl.a. i religiøse og teologiske beskrivelser bliver indført binære koder om meningsfuld krig, hvor umiddelbar meningsløs lidelse kan retfærdiggøres ved at henvise til religion (Harste, 2014: 43).

Pointen med disse systemer er, at de bliver selvreferentielle og selvorganiserende, og at de ikke tilpasser sig omverdenen, men derimod kæmper systemer en intern kamp om deres egen autonomi (Harste, 2014: 44). Harste påpeger, at krig som i andre systemer, har dets eget selvreferentielle system ved at føre krig om hvad der er krig. Krigen skaber sig selv, udvikler sig selv, og genskaber sig selv. Krigen får dermed sin egen dynamik, der ikke kan styres af andre systemer som det retslige, politiske eller økonomiske system. Derfor kan krige ikke forventes at styres fra andre end dens eget krigssystem. Krigen finder dog sin egen grænse, hvor den i et omfang inddrager andre systemer – finansiering, omsorg for soldater og evt. propaganda. Men den kan ikke kontrolleres da systemet, som nævnt, har komplekse vekselvirkninger (Harste, 2014: 44-45)

4. Metode

4.1 Videnskabsteoretisk ståsted

I dette projekt er den videnskabsteoretiske tilgang socialkonstruktivismen. Socialkonstruktivismen har grundlæggende det syn, at virkeligheden bliver opretholdt og skabt igennem samfundsmæssige praksisser. Denne virkelighed kommer til udtryk i fænomener, der varierer fra kultur til kultur. Fænomenerne er ikke universelle, men bestemmes ud fra den, der konstruerer. (Jacobsen et al, 2012: 335).

Inden for den socialkonstruktivistiske tilgang findes der to former for socialkonstruktivisme – den *epistemologiske* og *ontologiske*. Sidstnævnte har den betragtningsmåde at selve virkeligheden er en social konstruktion (Jacobsen et al., 2012: 336.) Med andre ord indebærer den, at man som individ iagttager sociale konstruktioner som livets eksistentielle betingelser (Jacobsen et al., 2012: 336). Den *epistemologiske* konstruktivisme erkender at der eksisterer en fysisk virkelighed og er et produkt af samfundsmæssige omstændigheder. Men selve erkendelsen af verdenen er socialt konstrueret og er et produkt af samfundsmæssige omstændigheder, og derfor er erkendelsen formet af den sociale kontekst for erkendelsesprocessen (Jacobsen et al., 2012: 336).

I dette projekt er den *epistemologiske* konstruktivisme blevet benyttet. I denne form for socialkonstruktivisme hævdes det, at den fysiske og sociale virkelighed, skaber individets erkendelse (Jacobsen et al., 2012: 336). I dette projekt erkendes der at virkeligheden findes, det kan ses ved at vi mener Muhammedtegningerne og angrebet i Paris og i København eksisterer. Disse hændelser eksisterer uafhængigt af vores erkendelse af dem, hvilket er derfor det er en epistemologisk- og *ikke* en ontologisk konstruktivisme.

Endvidere vil der i analysen blive konstrueret to systemer som et produkt af virkeligheden. Disse to systemer forstår virkeligheden ud fra deres egen sociale virkelighed.

I dette projekt er der blevet benyttet en deduktiv tilgang. Ved at arbejde deduktivt arbejder man ud fra en teoretisk forventning, der kommer til udtryk på baggrund af eksisterende viden. Et eksempel på dette er at vi i forvejen vidste at magasiner har karikeret profeten Muhammed. Denne forventning af problemstillingen bliver herefter

enten be- eller afkræftet af den empiriske data samt teorien brugt i projektet. (Jacobsen, 2012: 41). Den deduktive tilgang kommer til i udtryk i vores projekt, da vi havde udarbejdet en problemformulering samt udarbejdet et teoriafsnit før indsamlingen og bearbejdningen af det empiriske datasæt.

4.2 Dataindsamling

4.2.1 Fund af respondenter

I projektet er der blevet gjort brug af spørgeskemaer for at finde noget af vores datasæt. Spørgeskemaets målgruppe var danske mænd og kvinder i alderen under 18 til +60 år, målgruppen blev sat så bredt for at få så stor en diversitet på aktørerne, der kunne besvare. For at kunne få spørgeskemaet ud til denne brede målgruppe, blev spørgeskemaet lavet så det skulle tilgås og besvares via internettet. Vi mente, at det ellers ikke ville være repræsentativt, hvis spørgeskemaet ikke kom ud til de aktører, der bor i resten landet og/eller udlandet. I første omgang blev det sendt ud via et offentligt tilgængeligt link på det sociale netværk Facebook, og der blev derudover lavet en QR-kode (bilag 4: 123) med et link, som blev printet ud på papir hvilket aktørerne enten kunne scanne med deres smartphone eller indtaste linket ind på en computer. Derved blev spørgeskemaet tilgængeligt for alle som var i besiddelse af en computer, tablet eller smartphone med internetforbindelse.

Det føromtalt link på det sociale netværk Facebook bad vi forskellige aktører om at dele, så deres netværk også kunne tilgå spørgeskemaet. På den måde kom det ud til aktører, som vi ellers ikke ville have kommet ud til over hele landet og i nogle tilfælde udlandet. Udover delingen på Facebook, printede vi QR-koder med link og uddelte disse på biblioteket i Esbjerg samt torvet i Vanløse. QR-kode-flyerne blev uddelt til de aktører der enten sad på biblioteket eller kom gående hen af Vanløse torv, hvor vi også præsenterede det kort hvad de ville tilgå hvis aktørerne enten scannede QR-koden eller tastede linket. Vi henvendte os hovedsageligt til ældre mennesker, da vores Facebook netværk ikke indeholder en stor gruppe af ældre mennesker. Til sidst kontaktede vi vores gamle gymnasier og spurgte, om de vil sende linket rundt til eleverne via henholdsvis Skolekom og Lectio. Her indvilligede Mulernes legatskole på Fyn at sende det rundt til sine elever i deres STX-klasser samt HF-klasser. Grunden til at spørgeskemaerne blev sendt ud til bl.a. gymnasieklasser var, at vi også ville få spørgeskemaet ud til den yngre generation.

Alt i alt betød det 284 aktører tilgik hjemmesiden hvor spørgeskemaet lå på enten computer telefon eller tablet og ud af de 284 der åbnede spørgeskemaet var der 159 fulde gennemførte besvarelser af spørgeskemaet, fordelt i aldersgrupperne fra under 18 til 46-55 år der kommer fra alle fem regioner i Danmark samt 5 udlandsdanskere (Bilag 1: 99-100)

I forbindelse med spørgeskemaerne skulle aktørerne svare på om vi måtte kontakte dem omkring et yderligere interview. Det gjorde vi da vi ville have uddybende kommentarer, hvor vi kunne spørge mere ind omkring det at ytre sig. Til dette var der 19 aktører, der takkede ja til at blive kontaktede yderligere og havde angivet deres mail og telefonnummer. Ud af de 19 aktører kontaktede vi fem som havde givet udtryk for det var i orden at kontakte dem omkring dette da, de havde vedlagt deres nummer samt mail. Ud af disse fem vendte tre tilbage om endnu et interview. De fem som vi kontaktede blev tilfældigt udvalgt inden for den region vi have mulighed for at udføre interviewene i. Vi selekterede ikke efter køn eller alder, da der i Luhmanns systemperspektiv ikke findes mennesker som enheder, men blot systemer – derfor har køn eller alder ingen betydning for vores valg af aktører (Andersen, 1999: 123-124).

4.2.2 Spørgeskema

Vi satte os sammen og fik lavet et udkast til spørgsmål og snakkede om, hvad spørgeskemaet skulle producere af empirisk data. Vi blev enige om, at der skulle være fokus på, at undersøge aktørernes holdning til ytringsfrihed, hvor vi satte fokus på tegningerne af Profeten Muhammed. Derudover ville vi høre deres holdning til ekstremistiske islamister med udgangspunkt i hændelserne i Paris og i København i år 2015. Disse eksempler blev benyttet for at sætte ytringsfriheden i en kontekst til problemformuleringen. Ved aktionerne på Charlie Hebdo og Krudttønden, skal man ej forglemme skyderierne ved synagogen i Krystalgade samt skyderierne ved et jødisk supermarkedet hvor der blev dræbt adskillige jøder. I denne opgave har vi valgt bevidst at undlade disse hændelser, da vi ikke mener det er et angreb på ytringsfriheden men derimod et angreb på den jødiske religion og derfor ikke relevant i denne sammenhæng da det er en helt anden konflikt. Her er et eksempel på vores videnskabsteoretiske ståsted, da vi konstruerer den virkelighed aktørerne svarer på baggrund af.

Vi benyttede SurveyXact gennem SDU's hjemmeside. Programmet blev valgt fordi det er ejet og udviklet af Rambøll A/S, et respekteret virksomhed, der står bag SurveyXact. De gratisprogrammer der fandtes, var ikke tilstrækkelige, da der var begrænsning for antal af spørgsmål, samt muligheden for at downloade besvarelserne manglede. Vi havde tænkt os at skrive meget åbne spørgsmål for at få deres holdninger. Vi skrev derfor ja/nej spørgsmål, hvor man, alt efter svaret, blev omdirigeret til et nyt spørgsmål, der bad dem uddybe det udsagn/spørgsmål de svarede nej/ja til. På denne måde konstruerede vi en slags samtale med aktøren. Dette gjorde vi fire gange for at få mest muligt kvalitativ data. Derudover benyttede vi os af udsagn, som aktørerne skulle vurdere, om de var enige i fra en skala på 1-10. Til sidst blev demografiske spørgsmål stillet for at definere hvilken alder, køn, og hvilke region de boede i. Spørgsmålet blev brugt for at gøre det lettere at udvælge aktører til interviews.

Som før nævnt blev spørgeskemaet uddelt via forskellige metoder. Dette skete med stor hjælp fra vores netværk, der var gode til at dele vores opslag på Facebook. Derved kom vores spørgeskema ud til mange forskellige foraer, vi normalt ikke ville have direkte adgang til. Spørgeskemaet blev offentliggjort d. 13 marts og gjort utilgængeligt d. 30 marts.

4.2.3 Interviews

I forlængelse af spørgeskemaundersøgelsen blev de adspurgte spurgt om vi kunne kontakte dem til et yderligere interview. De tre bestod af henholdsvis en kvinde (MI) som blev interviewet d.4.4.2015 på en Café i Ballerup. En mand (MA) blev interviewet d.10.4.2015 i en lejlighed i Esbjerg, og til sidst en kvinde (JU) som blev interviewet d.15.4.2015 i IC toget mod København. Locationerne blev bestemt ud fra hvor aktørerne bedst kunne og ud fra hvor aktørerne selv foreslog at interviewet skulle udføres. I opgaven har vi valgt at anonymisere aktørerne og vil derfor kun blive refereret til som MI, MA, og JU. For at kunne udføre interviewene, blev der lavet en interviewguide, der var semistruktureret (bilag 2: 100). Grunden til at valget faldt på denne metode til interviewene var, at vi havde et ønske om at kunne få besvaret nogle af de tematikker og spørgsmål, som vi ville have besvaret. Samtidig ville vi have muligheden for at kunne få besvaret nogle af de spørgsmål og tematikker som vil dukke op under selve interviewet. Derfor faldt valget på at lave et semistruktureret interview, da vi ville have en rød tråd gennem interviewet men samtidig ikke ønskede at være fastlåst, af vi kun kunne stille de spørgsmål, som var en del af spørgeguiden (Bernard, 2006: 212). Interviewene blev så vidt muligt foretaget af begge medlemmer i bachelorprojektet, hvor den ene styrede interviewet og den anden spurgte ind til de tematikker, som dukkede op i løbet af interviewet. Der var dog en enkelt gang hvor der kun var muligt for den ene af os at deltage. Det var ved interviewet med JU, i dette tilfælde påtog gruppemedlemmet sig opgaven at være både den der styrede interviewet og spurgte ind til tematikker og spørgsmål der dukkede op i løbet af interviewet. Derudover forhørte vi JU om vi måtte kontakte hende, hvis der skulle komme ekstra spørgsmål efter at have hørt interviewet igennem.

Som før nævnt var det aktørerne selv der valgte location for hvor interviewet skulle gennemføres, udover at det af praktiske årsager var nemmere for aktørerne så de kunne deltage, valgte vi netop ikke selv en location, da aktørerne skulle føle sig trygge ved interviewet og ikke føle de var i uvante omgivelser, derudover havde vi ved hvert interview sørget for at der var lidt at drikke for at løse situationen lidt op så Under interviewene brugte vi forskellige interview-redskaber bl.a. *probes* for netop at gøre interviewet lidt mere uformelt og hyggeligt end et egentlig interview. De *probes* vi benyttede var *silent-probe* og *huh-probe*. Silent-probe er en kunstpause, hvor man bevidst ikke afbryder eller taler for at tvinge aktøren til at tænke over sit svar

og/eller komme med et mere uddybende svar (Bernard, 2006: 218). Huh-probe kan bedst beskrives som gestikuleringer samt enkelte korte ord, der skal have den virkning at aktøren føler interviewer er interesseret i aktørens besvarelse. Det har også den virkning, at interviewet fungerer mere som en ligestillet samtale, der gør aktøren tryk. (Bernard, 2006: 219)

4.2.4 Magasiner

Vi har valgt at kigge på de to magasiner, Inspire og Dabiq, som er udgivet af henholdsvis Al Qaeda og IS. Det er de to magasiner der afgrænser vores anden del af datasættet. I det følgende vil der komme en beskrivelse af processen og de udfordringer, vi har stødt på i forhold til udvælgelsen af disse magasiner.

I starten af projektet stod det hurtigt fast, at vi skulle have noget data fra dem som stod bag skyderierne på Charlie Hebdo og krudttønden. På daværende tidspunkt var det ikke kommet frem at Omar Abdel Hamid El-Hussein, attentatmanden bag aktionerne ved krudttønden og synagogen, var det som man kalder en "Lone wolf", dvs. en person som ikke har en organisation i ryggen, men udføre aktionerne ud fra organisationens tankegang og værdier (www.terrorismanalysts.com). Til at begynde med ville vi først indsamle datasættet af ansvarlige bag skyderierne igennem nyhedsartikler og indslag fra andre nyhedsmedier, der citerede personer med tilknytning til ekstremistiske islamistiske organisationer. Det gik dog hurtigt op for os, at ved at se på citater, fra aviser, fra Europas lande herunder Danmark og Frankrig samt artikler fra USA, ville vi kun se det, som aviserne havde selekterede, og derved ikke få det fulde billede af hvilke organisationer som stod bag disse angreb. Dog fandt vi igennem nyhedsartikler frem til at Al-Qaeda og IS (islamisk stat) begge udgiver et magasin. Derved kunne vi få primær data fra parterne selv, for derefter selv at selektere hvad vi ville benytte og udelade. Vi fandt magasinerne efter at have søgt efter dem på hjemmesiden www.leaksource.info, hvor vi blev dirigeret videre til de hjemmesider, hvor vi kunne downloade magasinerne Inspire, der er Al-Qaeda magasin med 13 udgivelser og Dabiq som er IS's magasin hvortil der er udkommet otte magasiner. Igennem leaksource.info fandt vi yderligere IS's henrettelsesvideoer og Al-Qaedas propagandavideoer som vi overvejede at bruge, men henkastede dog hurtigt ideen, da vi ikke mente det havde det indhold, som vi søgte.

4.3 Databehandling og dataanalyse

4.3.1 Interview databehandling/analyse

De tre aktører der blev interviewet blev alle interviewet ud fra samme interviewguide, dog blev der brugt en semistruktureret metode der gjorde at de hver især blev spurgt ind til forskellige tematikker og emner undervejs i interviewene. Dette gjorde også, at der er relativ stor forskel på længden af interviewene der varede 11.59 min. for JU, 13.48 min. for MA og 17.18 min. for MI. Når de pågældende interview var blevet færdiggjort med aktøren blev det transskriberet, dette var gældende for alle de førnævnte interviews. Transskriberingen blev gjort ved hjælp af programmet Listen rite. Programmet Listen and Write er gratis software som kan downloades fra nettet. Softwaren Listen 'N Write gør det muligt at lytte til det optagede interview og transskribere det i samme vindue. I stedet for at optagelsen og skriveprogrammet er i to forskellige vinduer. Derved undgås det at der skal klikkes mellem to vinduer når man skal pause og starte optagelsen af interviewet hvilket lettede transskriberingsprocessen, derudover er softwaren let tilgængelig og let at benytte. Når det pågældende interview var transskriberet blev det transskriberet interview læst igennem af begge projektmedlemmer. Derved fik vi begge en god forståelse af interviewet, hvilket skabte en fordel til analyseprocessen, da vi begge var godt inde i det empiriske materiale.

Det var vigtig for os at aktørerne selv valgte, hvor de ville interviewes. Grunden til det var at de ting aktørerne blev spurgt ind til, var til et aktuelt emne, som der kan være stærke og kontroversielle holdninger om. Derfor mente vi det var vigtigt at aktørerne var i vante omgivelser og kunne tale åbent om deres holdninger til emnet. Af samme årsag gjorde vi det også klart for aktørerne at interviewene og deres besvarelser vil blive anonymiseret i opgaven.

4.3.2 Spørgeskema Databehandling/analyse

Spørgeskemaundersøgelsen for projektet blev som sagt tidligere gennemført via Softwareprogrammet SurveyXact. SurveyXact kan udover at hjælpe med at producere et spørgeskema være med til at behandle den data man får ind via spørgeskemaet. Det indsamlede data kom ind via de 159. besvarelser fra spørgeskemaet blev kørt igennem SurveyXact analysefunktion. Vi valgte at skalaspørgsmålene, hvor aktørerne skulle svare hvor enig eller uenig de var på en skala fra 1-10. 1 er meget uenig og 10 meget enig. Dette valgte at sætte ind i et simple søjlediagrammer, som også var gældende for de spørgsmål hvor aktøren kunne svare Ja/Nej. Der var ud over skalaspørgsmålene og ja/nej spørgsmålene også spørgsmål hvor aktøren skulle svare i hvor høj grad de mener om emner. 1 var meget lav grad og 10 var i meget høj grad. Disse spørgsmål valgte vi at komme ind i et frekvensdiagram for at kunne se hvor mange der procent af besvarelserne der var over eller under 5. Dette skabte et godt overblik over hvor de fleste aktører lå henne i forhold til dem der var under eller over 5, på skalaen fra 1-10. Udover spørgsmålene hvor aktørerne skulle skalere deres mening, bad vi dem også om at skrive deres egen mening til nogle udsagn. I den forbindelse fik vi en stor mængde kvalitativ data, som vi mente ville kunne gøres mere tilgængeligt for os selv, hvis vi brugte kodningsprogrammet Nvivo, der kan hjælpe med at skabe overblik ved at inddele besvarelserne i forskellige kategorier. Programmet Nvivo hjalp os i analysen, da vi kunne tilgå vores data på den hurtigste og mest effektive måde, da det i kodningen også fik frasorteret overflødige svar.

Det var vigtigt for os at aktører, der besvarede vores spørgeskema, gjorde det af lyst og at de kunne se hvem der stod bag undersøgelsen. Derfor var det også en af grundene til at vi brugte Facebook til at få spørgeskemaet ud. Ud over den praktiske fordel, som nævnt før, kunne aktørerne se hvem der stod bag spørgeskemaet da vores profilbillede og fulde navn var tilgængeligt. På baggrund af dette mente vi at spørgeskemaet fremstod mere troværdigt over for de aktører, der valgte at besvare vores spørgeskema.

Vi havde et ønske om at aktørerne selv kunne skrive deres mening til nogle udsagn. Dette gjorde vi fordi vi ville have aktøren til at komme med deres refleksioner omkring udsagnene. Dette betød også der blev krævet meget af meget af de aktører, som valgte at besvare, hvorved det ikke var alle der gennemførte hele spørgeskemaet fyldestgørende. Der var få, der kom igennem spørgeskemaet ved at skrive useriøse eller

uforståeligt svar i tekstboksene. Det gjorde de sandsynligvis fordi vi havde valgt at aktøren skulle skrive noget i tekstboksen for at komme videre i spørgeskemaet. De aktører der sprang fra midt i undersøgelsen er ikke blevet taget med i datasættet, da de skulle trykke afslut til sidst i spørgeskemaet for være inkluderet i datasættet. Dette havde den fordel at vi hovedsageligt fik seriøse besvarelser med mange refleksioner.

4.3.3 Magasiner databehandling/analyse

Magasinerne blev fundet på internettet og herefter downloadet, som før nævnt i metoden. Herefter gik vi kronologisk i gang med at gennemlæse magasinerne. Magasinerne blev delt ud blandt os, så den ene tog alle Inspire magasinerne, mens den anden tog alle Dabiq magasinerne. Herefter blev der byttet rundt, så vi hver især både gennemgik Dabiq og Inspire. Magasinerne blev først skimmet igennem, hvor vi undervejs skrev noter til hvor og hvilket magasin, der var noget data der kunne være relevant. På den måde fik vi hurtigt sorteret de magasiner ud som ikke kunne bruges i forbindelse med analysen, og de artikler i magasinerne som kunne være irrelevante, for eksempel blev opskrifter på forskellige sprængstoffer og våben sorteret fra, mens deres artikler om ”crusaders” (korsfarere), der ydmyger islam og/eller Muhammed, blev noteret. På denne måde havde vi et klart overblik over hvilke steder vi skulle kigge for at finde de relevante oplysninger, der skulle bruges i forbindelse med analysen. Derudover blev der ikke gjort mere for at behandle magasinerne før analysen, da vi mente at dette vil være unødvendigt.

Som nævnt at det er magasinerne Inspire og Dabiq, som er det der udgør den anden del af det empiriske datasæt. Magasinerne bliver udgivet af organisationerne Al-Qaeda og Islamisk stat (IS) begge der har givet udtryk for at de ikke bryder sig om at vesten har fri ret til at tale og karikerer om islams profet Muhammed (Dabiq, 8: 6). Denne utilfredshed er blandt andet kommet til udtryk ved skyderierne på Charlie Hebdo, og senest aktionen i København. Krudttønden i København var ikke direkte et angreb fra hverken Al-Qaeda eller Islamisk stat (IS) dog er Omar Abdel Hamid El-Hussein (attentatmanden) blevet hyldet i IS Magasinet Dabiq nr.8 for hans gerning. Derfor vælger vi at tage angrebet ved krudttønden med i vores opgave som en del af det datasæt som magasinerne udgør, da organisationen billiger dette angreb.

4.4 Casebeskrivelse

4.4.1 Ytringsfrihed

For at kunne give en introduktion ytringsfriheden, bliver vi nød til at kigge tilbage til 1700 tallets Europa, da man begyndte at kigge mere på fornuften og videnskaben, dette blev også kaldt oplysningstiden som i mange sammenhænge også bliver kaldt oplysningsfilosofi, denne filosofi stammer fra Frankrig. Oplysningsfilosofien bredte sig til hele Europa heriblandt Danmark, dette var et opgør med Gud og religion generelt, og at samfundet ikke længere var et produkt af Gud men det produkt af borgernes handlinger. Dette førte til at enevælden og kirkens mænd mistede deres privilegier i Frankrig og den franske menneskerettighedserklæring blev til i 1789 (1.www.danmarkshistorien.dk). Derudover blev uafhængighedserklæringen til i USA i 1776 der var et resultat af den amerikanske revolution. Alt dette førte til at trykkefrihedsordningen blev til i Danmark i 1799, dette betød dog ikke at censuren helt var væk i Danmark, da der under trykkefrihedsordningen stadig var censurbestemmelser. Aviser og journalistik havde generelt en stor betydning for Europa fra slut 1700 tallet og start 1800 tallet, fordi befolkningen kom i skole og lærte at læse, derved blev de lærdes sprog latin så småt faset ud. (1.www.danmarkshistorien.dk)

Den franske revolution (1789) og den Amerikanske revolution (1776), var på mange måder forgangsløber for de menneskerettigheder vi har i dag og som blev vedtaget i de Forende Nationer d.10 december 1948. De blev til, grundet anden verdenskrig. Verdens ledere svor at rædslerne der skete under anden verdenskrig aldrig skulle gentage sig, derfor ville de sikre alle individernes basale rettigheder (1: www.un.org)

Derfor blev den universelle menneskerettighedserklæringen til og underskrevet af 50 nationer i 1948. Artikel 19 i den universelle menneskerettighedserklæringen lyder:

”Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.” (2: www.un.org)

Dette beskriver retten til at ytre sig og have en holdning uden nogen indblanding. Denne rettighed skrev blandt andet Frankrig og Danmark også under på. Denne tolkning har været med til at skabe vores første del af empiriske datasæt. Vi har benyttet denne definition i spørgeskemaet og konstrueret den virkelighed som aktørerne svarer ud fra. Når ytringsfriheden bliver nævnt i opgaven, vil det være denne definition, der gør sig gældende.

4.4.2 Islamisk Stat (IS)

Islamisk stat har under tiden optrådt under en række forskellige navne, i det kommende stykke vil de kronologisk blive fortalt hvornår de skiftede navn, og deres opstående

Islamisk stat kom til verden i 2004 efter den amerikansk ledede koalition invaderede Irak, i 2003 og krævede at Saddam Hussein gik af. Irak blev efter invasionen meget ustabil og ramt af en række terrorangreb, fra forskellige militser, her var der især en person som gjorde sig bemærket, det var Abu Musab al-Zarqawi, der oprindeligt var født i Jordan (2.www.politiken.dk). Abu Musab al-Zarqawi var på daværende tidspunkt i 2004 leder af en islamisk militsgruppe i Irak, som udover at kæmpe mod vestens styrker, også havde erklæret krig mod den stående regering i Irak. Dette gjorde han da hans islamiske militsgruppe sværgede troskab til Al-Qaedas leder Osama Bin Laden, og derfra skiftede hans militsgruppe navn til "Al-Qaeda i Irak". Ved at udføre en række voldsomme angreb, kæmpede "Al-Qaeda i Irak" for at vestlige styrker skulle trække sig ud af hele Mellemøsten. Abu Musab al-Zarqawi havde dog ikke held i sit mellemværende da han blev dræbt af amerikanske specialstyrker i 2006 (2.www.Politiken.dk). Al-Qaeda i Irak, fortsatte deres gøren i Irak og deres oprindelige leder blev udskiftet med andre ledere. Herefter ændrede Al-Qaeda i Irak navn til "Islamisk Stat i Irak" hvis hovedopgave var at indføre en islamisk stat med en islamisk styreform, hvis statsoverhoved skal være en kalif. Det arbejdede de op imod igennem 2009 og 2010 med at få gennemført ved at udføre en række angreb på den irakiske civilbefolkning. Abu Bakr al-Baghdadi var nu blevet udnævnt som leder af "Islamisk Stat i Irak" han sørgede for at angrebene fortsatte i Irak selv efter USA trak deres tropper ud i 2011. (www.jyllands-posten.dk). Islamisk Stat i Irak fik i 2011 stadig mere og mere kontrol over flere områder i Irak. I 2011 da borgerkrigen brød ud i Syrien sendte Abu

Bakr al-Baghdadi hans krigere ind i Syrien for at samle de militsgrupper som kæmpede mod regeringstropper, og hinanden.

Dette sker da den nye al-Qaeda leder Aiman Az-Zawahiri opfordrede muslimer til at deltage i kampen mod Assads (Syriens præsident) regime (www.jyllands-posten.dk). Abu Bakr al-Baghdadi har held med at få samlet militsgrupperne i Syrien i 2013, og hans gruppe skrifter igen navn til ”Islamisk Stat i Irak og Levanten”- levanten er et navn over området Syrien, Jordan og Libanon (2. www.Jyllands-posten.dk). ”Islamisk Stat i Irak og Levanten” forkortes til ISIL (2. www.Politiken.dk). Med hjælp fra den nu større gruppe under ledelse af Abu Bakr al-Baghdadi, overtager ISIL nu flere områder i Syrien og endnu flere områder i Irak, blandt andet flere oliefelter i Syrien (2. www.Politiken.dk). ISIL har nu sikret sig en indtjeningskilde på flere millioner dollars. Samtidig har ISIL fået overtaget flere storbyer, hvor de indfører en islamisk stat. Hvor alle der sætter sig imod dem bliver henrettet (2. www.Jyllands-posten.dk). Denne fremgang og ISILs metoder får den konsekvens at Al-Qaeda bryder med ISIL grundet deres hårde angreb på civilbefolkningen. Der bliver frem mod juni 2014 ført en stor offensiv i Irak og Syrien af ISIL, hvor stadig flere byer bliver underlagt deres styre, og i august 2014 erklærer ISIL at de har oprettet et islamisk stat med Abu Bakr al-Baghdadi som Kaliffen og overhoved. ISIL kan man betegnes som en jihadistisk bevægelse. Jihadister mener at islam ikke blot skal være en religion, men også en statslig politisk styreform. Derudover ser jihadistister andre muslimer, der ikke praktiserer islam som dem selv, som hyklere der ikke følger islam korrekt. Jihadister retfærdiggør brugen af vold for at opnå en islamisk stat (3. www.religion.dk)

De proklamerer ydermere at de skifter navn endnu engang til ”Islamisk Stat” forkortet til IS. (2. www.Jyllands-posten.dk). IS er også den betegnelse, der vil blive brugt i denne opgave. I dette projekt vil vi bruge det magasin som IS udgiver til at belyse dem, navnet på magasinet er Dabiq. Dabiq havde sin første udgivelse i oktober 2014 og har siden da udgivet otte magasiner i alt. Ordet Dabiq stammer fra en mindre by i grænselandet mellem Syrien og Tyrkiet hvor IS mener en af de største slag mellem vesten (de kristne korsfare) og den islamistiske styrker vil stå (Dabiq, 1: 4-5) Dabiq er et magasin der fortæller om IS og prøver at rekrutterer nye medlemmer til IS.

4.4.3 Al-Qaeda

Al-Qaeda opstod som et netværk af en gruppe arabere, deriblandt Osama Bin Laden, der drog til Afghanistan for at kæmpe mod Sovjetiske tropper under islam faner. Det var en slags anti-Sovjet jihad, der herskede dengang i 80'erne (BBC.co.uk). Nogle hævder at Al-Qaeda fik økonomisk støtte fra USA og endda blev trænet af CIA, hvilket den amerikanske stat dog har afvist (www.BBC.co.uk, www.web.archive.org, 1 www.theguardian.com). Gruppen udviklede sig efter Sovjetunionens fald til at fokusere på USA's støtte mod Israel, USA's tropper i Den Arabiske Halvø, USA's handelsembargo af Irak, samt den større og større globalisering med USA i spidsen, alt sammen var det med til at gøre USA til fjende i Al Qaedas perspektiv (Harste, 2014: 127).

Al-Qaeda er sunnimuslimsk og vil opnå en Sharialovgivning. De udfører forskellige aktioner, herunder især selvmordsbombninger, hvor civile er målet (Inspire, 8: 33). De har taget ansvar for flykapringerne, der fløj ind i World Trade Center og Pentagon i 2001 (nytimes.com), samt taget ansvar for bombningerne på den danske ambassade. Der har Al-Qaeda været ude og sige, at det er af direkte konsekvens af at Muhammedtegningerne blev gentrykt i 2008 (2.www.nbcnews.com). Senest har Al-Qaeda taget ansvar for hændelserne i Paris hvor Charlie Hebdo blev angrebet (3.www.theguardian.com). Derudover har Al-Qaeda angrebet andre på tværs af landegrænser op gennem 80'erne, 90'erne, 00'erne og 10'erne (2.www.theguardian.com). De har dermed også jihadistisk tilgang som IS også praktiserer.

I dette projekt vil der blive benyttet magasinet Inspire som er Al-Qaedas magasin, der opstod i 2010, for første gang på engelsk. Siden 2010 er der udkommet 13 udgivelser med det seneste magasin fra december 2014. Før havde kommunikationen på engelsk kun foregået som statements og på videoer (www.adl.org). Ordet "inspire" kommer, ifølge magasinet redaktør, fra Allah og påpeger at det betyder at motivere, Inspirerer og opfordrer, hvorfor valget på magasinet er faldet på Inspire (Inspire 1: 2). Redaktøren fortsætter:

According to this meaning by al-Zajjij, Allah is commanding His Messenger to save the believers from perishing by inspiring them to fight. This meaning is supported by another verse in Quran where Allah says: "O you who believe! Respond to the call of Allah and His Messenger

when they call you to what will give you life” [al-Anf!l: 24]. Imam al-Qurtuba states that this verse is referring to jihad. It is jihad that gives this nation life. We survive through jihad and perish without it. Our history is a testimony to that (Inspire, 1: 2).

Her opfordres der til jihad men målgruppen for dette er engelsktalende i lande rund omkring i verdenen (Inspire 1: 2). Endvidere bliver der i dette magasin givet konkrete guidelines til hvordan man kan lave bilbomber, og med hvilke midler der skal bruges. Magasinet vil sammen med Dabiq blive brugt i denne opgave som empiri til analysen.

5. Analyse

I det følgende analyseafsnit vil de to systemer Ytringsfrihed-systemet og IS og Al-Qaeda-systemet blive klarlagt med teori fra Niklas Luhmann. Herunder vil deres kommunikation blive undersøgt, samt en analyse af deres iagttagelser, herunder deres iagttagelses blinde pletter, finde sted. Senere i analysen vil Gorm Harstes systemteori af krig blive brugt til at analysere de to funktionelle systemer som del af et overordnet system, kaldet krigssystemet. Harste er med til at sætte de to klarlagte systemer i relation til et krigssystem.

5.1 Kortlægning af IS og Al-Qaeda som system.

I det følgende afsnit vil der være fokus på at afdække IS og Al-Qaeda som et socialt funktionelt system ved hjælp af Luhmanns begreb om et systems binære kode.

Ved Luhmanns systemteori kan det argumenteres at IS og Al-Qaeda er et funktionelt delsystem. Eftersom det er et funktionelt delsystem, er systemet også i besiddelse af et sæt koder som systemets kommunikation bliver fastsat ud fra dvs. hvilken kommunikation som reelt er muligt i systemet. Det er disse binære koder der adskiller systemer fra hinanden. Kommunikationen som er i systemet vil komme til syne i en kommunikationsproces, som nævnt i teorien, (Luhmann, 1984: 220). Der gør det nemmere at se de dominante koder, som i systemet IS og Al-Qaeda er: ”med os- imod os”. Med det menes, at der i deres magasiner bliver lagt meget vægt på at enten så er man mod IS og Al-Qaeda eller så er man med dem i kampen om en islamisk stat. Denne retorik er der talløse eksempler på som der vil blive henvist til løbende i analysen, med følgende citat som start:

If you have the right to slander the Messenger of Allah, we have the right to defend him. If it is part of your freedom of speech to defame Muhammad, it is part of our religion to fight you. – (Inspire 1: 26)

Her skriver *Shaykh Anwar al-Awlaki*, Imam og rekruttør til Al-Qaeda, i magasinet Inspire om dem, der nedværdiger profeten Muhammed. Det er tydeligt at se, hvilke strukturer og krav der gør sig gældende i det her system som al-Qaeda og IS befinder sig i – systemet definerer sig selv ud fra det, de ikke er, jf Luhmann. (Luhmann, 1984: 220). Som det fremgår i citatet ”your freedom of speech” henvises der til omverden,

der mener at have retten til ytringsfrihed og derved retten til nedværdigere Muhammed. Derfor har systemet "IS og Al-Qaeda" retten til at forsvare Profeten Muhammed. Det stadfæster de sig selv som et socialt system ved at betragte gennem deres kode "med os", hvor man ikke nedværdiger Muhammed, til "imod os" om omverden, der har retten til at nedværdige Muhammed. Systemet IS og Al-Qaeda har herved fået deres identitet gennem omverden da differencen mellem systemet IS og Al-Qaeda og omverden blandt andet kan ses i overstående citat. (Luhmann, 1984: 220). Ydermere kan man sige der ikke er plads i systemet til dem, som nedværdiger Muhammed igennem ytringsfriheden. Herunder kan det argumenteres ud fra Luhmann at de ved at lave denne distinktion gør det gennem koden "Med os- imod os".

"This event is yet another testimony to the falseness of man-made law. Muslims around the world need to ask themselves: Whose side are you on? The one that protects blasphemy or the one that protects people from it" (Inspire, 2: 7)

Overstående citat fra Inspire issue 2 er blevet skrevet i forbindelse med den amerikanske præst Terry Jones, der sagde han ville brænde en koran af, hvilket ifølge magasinet Inspire mener sker grundet ytringsfriheden som er Nævnt i USA's første amendement (Inspire, 2: 27). Her fremgår differencen igen i citatet, hvor IS og Al-Qaeda-systemet skriver at det er endnu et eksempel på falskheden af menneskeskabt lov og at muslimer må til at vælge mellem omverden. Terry Jones tilhører denne omverden som er beskyttet af loven jf. det førømtalte amendement om ytringsfrihed. IS og Al-Qaeda-systemet beskytter folk mod denne blasfemi, som omverden udsætter dem for. Med andre ord kan det ud fra Luhmanns synspunkt ses at systemets kode "med os- imod os", igen kan eksemplificeres i den kommunikationsproces systemet laver ved at påpege at muslimer må vælge side. (Luhmann 1984: 195). IS og Al-Qaeda-systemets identitet bliver yderligere stadfæstet jf. Luhmann vil systemet distinktere sig selv med omverden. IS og Al-Qaeda-systemets binære kode er med til at gøre systemet til et lukket autopoietisk socialt system, dvs. det skaber sig selv gennem systemets kommunikation. (Luhmann 1984: 178).

Luhmann forklarer første orden iagttagelse ud fra at iagttageren kan se en markeret og en umarkeret side. I henhold til IS og Al-Qaeda-systemet, kan man i følgende citat se et eksempel på dette: (Andersen, 2001: 7, Andersen, 1999: 110)

“[...] assassinations, bombings, and acts of arson are all legitimate forms of revenge against a system that relishes the sacrilege of Islam in the name of freedom.” (Inspire, 1: 28)

Her kan det ses, at systemet IS og Al-Qaeda ser det markerede, at omverdenen gladeligt benytter frihed til at legitimerer angreb og latterliggørelse af islam. En anden ordens iagttagelse af IS og Al-Qaeda-systemet gør at vi kan se, at IS og Al-Qaeda-systemet ikke kan observere det umarkerede – at der er andre nuancer i begrebet frihed, som ikke kun går ud på at nedgøre islam. (Andersen, 2001: 7). Ifølge Luhmanns teori kan første orden iagttagelsen dog ikke observere denne blinde plet, hvorfor de iagttager omverdenen ud fra et monokonteksturalt perspektiv. (Andersen, 1999: 114-115)

IS og Al-Qaeda-systemet kommunikerer på forskellige måder, der kommer til udtryk i forskellige kommunikationsprocesser, hvor der her tages udgangspunkt i tidligere nævnt eksempel om Terry Jones der brændte koranen (Inspire, 2: 7). IS og Al-Qaeda systemet iagttog denne hændelse udelukkende som en hån mod islam. Grunden til at han brændte koranen af, siger han er fordi at:

“We would like Islam-dominated countries to adapt at least some form of human rights, freedom of speech, and freedom of religion rights; individual rights [and] civil rights. That would be the outcome that we would desire.” (www.NYdailyNews.com)

Udtalelsen kommer på baggrund af at en kristen præst blev fængslet i Iran grundet hans religiøse overbevisning. Denne iagttagelse er systemet IS og Al-Qaedas umarkerede side, dvs. deres blinde plet, og derved er de ikke klare over, at de ikke kan iagttage det. Systemet ser kun den markerede side, dvs. hån af islam. (Andersen, 2001: 7, Andersen, 1999: 110) Hånen mod islam udøves ifølge systemet også af Kurt Westergaard – tegner af profeten Muhammed samt Jyllandspostens tidligere chefredaktør Carsten Luste. (Inspire 10: 9).

I det førnævnte i afsnit arbejder det sociale system IS og Al-Qaedas ud fra koden ”med os- imod os” , som også er den de iagttager og kommunikerer ud fra. De iagttog

kommunikationen, afbrændingen af koranen, og tilsluttede sig kommunikationen ved at kommunikere at afbrændingen er beskyttet af USA's forfatning i første amendment (tillægsparagraf). Med andre ord iagttager og kommunikerer systemet IS og Al-Qaeda omverdenen ud fra deres egen kode. (Mortensen, 2004: 101).

Et andet eksempel på systemets iagttagelse af omverden kan ses i forbindelse med Jyllands-Posten's karikerede muhammedtegninger. IS Al-Qaeda-systemet iagttager Muhammedtegningerne ud fra deres binære koder ”med os- imod os”, hvor Muhammed bliver hånet og derfor er afsenderen af Muhammedtegningerne i koden ”imod os”. Ifølge Luhmann kan de ikke se den blinde plet, men det kan vi som 2. ordens iagttagere. (Andersen, 2001: 7-8). IS og Al-Qaeda systemet kan ikke observere, at tegningerne ikke udelukkende blev trykt for at provokere islam. Daværende kulturedaktør på Jyllands-Posten Flemming Rose sagde at

”Faktum er, at den (Frygten, red.) findes, og at den fører til selvcensur. Der sker en intimidering af det offentlige rum”(1.www.Jyllands-Posten.dk).

Det kan IS Al-Qaeda systemet dog ikke iagttage, deres blinde plet. Deres blinde plet kan være, at de ikke kan forstå nuancerne af Muhammedtegningernes hensigt, som Flemming Rose påpeger (Andersen, 2001: 7, Andersen, 1999: 110). Derimod ser systemet IS og Al-Qaeda kun at deres profet Muhammed bliver ydmyget. IS og Al-Qaeda-systemet tilslutter sig den kommunikation, som er udgivelsen af Muhammedtegningerne, ved at offentliggøre en liste over de, i IS og Al-Qaeda-systemet syn, mest eftersøgte. I dette tilfælde er de eftersøgte dem, der i deres kode ”med os-imod os”, er i kategorien ”imod os” (Inspire, 10: 9).

De førnævnte, deriblandt Jyllandsposten og Carsten Luste har i IS og Al-Qaeda systemets optik ydmyget Muhammed og islam på en måde så det skaber kommunikation i form af en liste over de mest eftersøgte, hvor de implicerede på denne liste bliver eftersøgt på samme måde som i ældre western samfund i USA.

Der kan det ses at kommunikationen er bagudrettet, kommunikationen fra Luste, Westergaard og Jones bliver til kommunikation, da det afføder ny kommunikation i dette tilfælde en liste over mest eftersøgte. (Inspire 10: 9) Igen kan det argumenteres ud fra Luhmanns selektioner af kommunikation. Hvad skal kommunikeres er i dette

tilfælde at de mennesker, der har fornærmet islam og profeten Muhammed skal bøde for deres gerninger. Meddelelsesformen er en mest eftersøgt liste. Meddelelsen kan forstås ved at alle muslimer har pligt til at fange disse mennesker eller slå dem ihjel om nødvendigt, da de, som skrevet, er islams fjender. Ydermere kan dette tilbageføres til systemets kode ”med os– imod os”, hvis man er med systemet IS og Al-Qaeda skal de eftersøgte fanges, hvis du imod os skal du bøde for det. (Andersen 2001:8).

Kommunikationsprocessen er et udtryk for kommunikation. Systemet IS og Al-Qaeda kan som sagt tidligere i teori afsnittet kun kommunikerer ud fra dens kode i dette tilfælde med ”os- imod os”. I magasinet Dabiq kommer koden sig blandt andet til udtryk i en artikel omkring en jordansk pilot. Han fortæller om de forbrydelser, han har begået mod muslimer samt islamisk stat, samt hans samarbejde med de vestlige ”crusaders” (korsfarerne), som IS og Al-Qaeda kalder dem som er imod dem. Som straf bliver den jordanske pilot brændt levende i et stort metalbur (Dabiq 7: 5-6) (Andersen 2001:8). Denne kommunikation om at brænde ham, er et eksempel på aktualisering i forhold til *meningsselektion*. IS og Al-Qaeda-systemet vælger at brænde ham levende, de kunne også have valgt at slå ham ihjel på andre måder fx halshugning, hængning eller andre henrettelsesmetoder. De andre muligheder kaldes i Luhmanns perspektiv for potentialitet, de muligheder der *ikke* bliver aktualiseret (Luhmann, 1984: 99+105). Man kan argumentere gennem Luhmann selektioner af kommunikation, hvad skal kommunikeres, at blive brændt levende hvis man er imod IS. Meddelelsesformen kan være afbrænding af piloten. Forståelsesformen er hvis man er med systemet bliver man ikke slået ihjel. Dette er et eksempel på hvordan kommunikation kommunikerer, og at kommunikationen skal afføde anden kommunikation for at være kommunikation. Med andre ord bliver kommunikation skabt på baggrund af en anden kommunikation – kommunikation er derfor bagudrettet. I det forgående tilfælde kan afbrændingen af piloten være en kommunikation på tidligere kommunikation (angreb på IS og muslimer) (Dabiq, 7: 5) (Andersen 1999: 125).

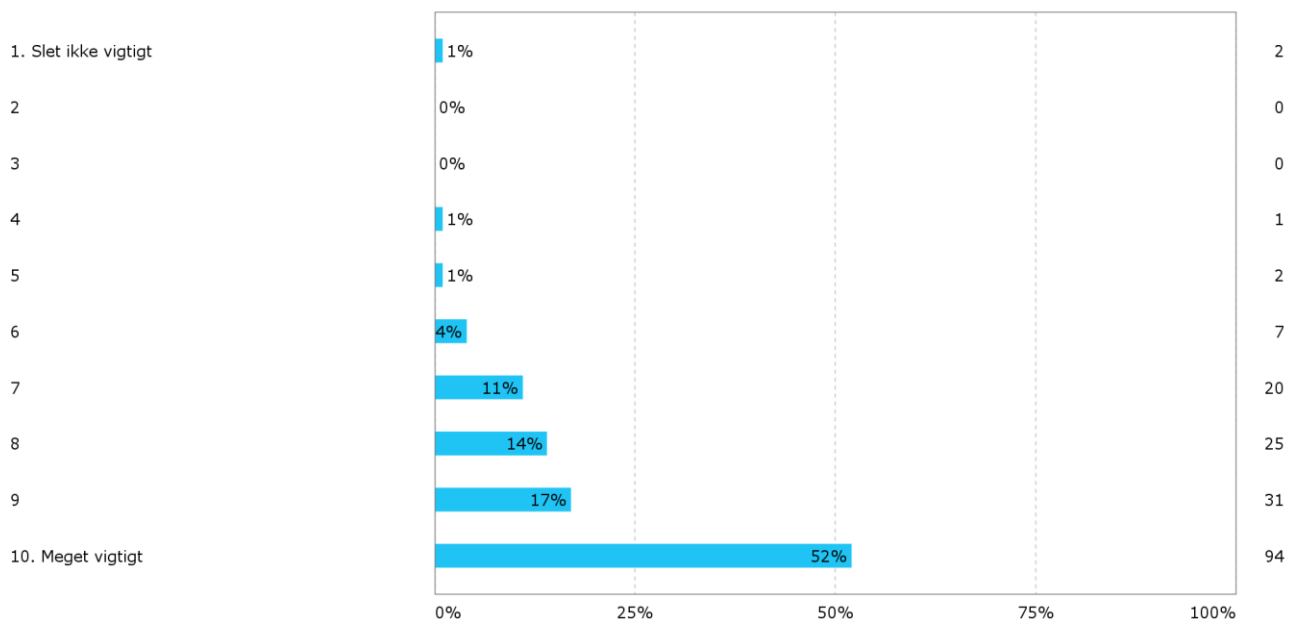
Opsamlende kan man se at koderne ”med os-imod os” skinner igennem når IS og Al-Qaeda-systemet iagttager og kommunikerer. Når systemet iagttager omverden ser de ikke det fulde billede af omverdens intention af kommunikation, hvor omverden muligvis har en nuanceret agenda for den kommunikation, der kommunikeres. IS og Al-

Qaeda-systemet kommunikerer kun på det, de kan iagttage – at islam bliver nedgjort og angrebet.

5.2 Kortlægning af Ytringsfrihed som system

Som nævnt ovenfor er IS og Al-Qaeda-systemets binære kode ”med os- imod os”, det er dog ikke det samme kode der gør sig gældende i Ytringsfrihed-systemet. Som nævnt er den binære kode det, der fastsætter kommunikationen internt i systemet og muliggør den. I Ytringsfrihed systemet er det koden ”ytre sig/ikke ytre sig”, der er grundlag for kommunikationen. Med det menes at man *har* lov til at ytre sig om alt, modsat at man *ikke* har lov til at ytre sig om alt. Det er dét grundlag, som det sociale system Ytringsfrihed bruger for at iagttage og kommunikere. (Arnoldi, 2001: 7).

I systemet Ytringsfrihed er ytringsfriheden vigtigt, som det kan fremgår i denne model:

Over halvdelen svarede 10, som i meget vigtigt og 97% svarede mellem 6-10, hvilket vil sige at de mener ytringsfriheden til at være overvejende vigtigt. Ud fra dette kan man se at ytringsfriheden er vigtigt for det system kaldet Ytringsfriheden.

Koden at ”Ytre sig- ikke ytre sig” kommer til udtryk i følgende tre citater: ” *For retten til at ytre sig er helt basal for alle mennesker*” (bilag 1: 37) ”*For så er det jo ikke*

ytringsfrihed, hvis der er visse "følsomme" emner man ikke må omtale!!!!!" (bilag 1: 20) samt *"Man skal love til at ytre sig frit lige meget hvad. Vi er frie mennesker og lever ikke i et diktatur"* (bilag 1: 22).

Som man kan se i den kommunikation, systemet har, er det at ytre sig en vigtig del i systemet. Som det ses i ovenstående citater er der i systemet en kode omkring at "ytre sig- ikke ytre sig", hvor der er en grænse for hvordan man kan kommunikere i systemet. Disse koder kommer i Luhmanns forstand ud fra systemets syn på omverden, hvor omverden er med til at skabe systemets binære koder og dermed systemet. (Luhmann, 1984: 220). Der bliver i citatet talt om at det ikke er ytringsfrihed, hvis der er emner der ikke må omtales, hvilket er et eksempel på den binære kode som kommunikationen i systemet Ytringsfrihed udspringer fra. Det er i Luhmanns øjne den differentiering systemet skaber med omverden der giver systemet identitet, og det afspejles i citatet, hvor der påpeges at de er frie mennesker og ikke lever i et diktatur. Ytringsfrihedssystemet bruger omverden til at definere, hvilke binære koder der eksisterer internt i systemet og dermed hvordan systemet bliver afgrænset (Luhmann, 1984: 220). Et anden aktør understreger at der ikke skal komme nogen fra "en anden verden" og ændre ytringsfriheden og begrænse den:

"For det har været en kamp for vore forfædre at skaffe os den frihed, og så skal folk fra en helt anden verden satme ikke komme og pille ved det, bare fordi de stadig lever i middelalderen " (bilag 1: 68)

Kommentaren kommer efter spørgsmålet om hvorfor man har pligt til at forsvare ytringsfriheden. (bilag 1: 64) Eksemplet henviser til at folk fra en anden verden ikke skal komme og pille ved det, altså ytringsfriheden, bare fordi de kommer fra et samfund, der minder om middelalderen. "Den anden verden" og middelalderen er i systemets perspektiv omverden. Her iagttager systemet ud fra difference om, hvad det ikke er – de ikke omverden der "lever i middelalderen" der vil kæmpe imod den frihed (ytringsfriheden). Det er med til danne den binære kode og dermed systemet og det systemet iagttager og kommunikerer ud fra. (Luhmann, 1984: 220).

Som det kan læses ud fra ovenstående citater kan man se at det at ytre sig, er en væsentlig del af systemets kode jf. Luhmann. I tabel 2,3 og 4 (bilag 1:15-17), kan det ses at det at ytre sig har mange former, hvor der i systemet ikke bliver skelnet om man

har ret til at ytre sig på skrift, mundtligt eller det visuelle (kunst, karikatur, musik, film etc.), hvor mellem 96-97% af adspurgte mener, dét at kunne ytre sig er noget man i systemet har ret til. (bilag 1: 15-17). Dermed kan det argumenteres at koden i systemet Ytringsfrihed er "Ytre sig- ikke ytre sig".

Systemet Ytringsfrihed har som sagt den kode at "ytre sig- ikke ytre sig". Det kommer til udtryk som iagttagelse systemet gør sig om andre, der ikke forsvarer ytringsfriheden der i systemets sammenhæng i koden "ikke ytre sig". Disse iagttagelser kommer ud som kommunikation og er eksemplificeret som følger: "*De har intet at gøre i landet*" (bilag 1: 89), "*Dem opfatter jeg som modstander af demokratiet.*" (bilag 1: 89) og "*Ofte uvidende og naive*" (bilag 1: 90) og "*som demokratisk inkompetente [...].*" (bilag 1: 93).

Her iagttager systemet Ytringsfrihed omverden, og kan se den markerede side, at omverden ikke forsvarer ytringsfriheden og systemet opfatter derfor omverden som "demokratisk inkompetente, uvidende og naive". Som anden orden iagttager af systemets iagttagelse, iagttager vi deres iagttagelses markerede og umarkerede side. Derfor kan man som anden ordens iagttager se den blinde plet i deres første ordens iagttagelse (Andersen, 2001: 7, Andersen, 1999: 110). Omverdenen der ikke forsvarer ytringsfriheden, gør det ikke fordi de er uvidende eller naive, men fordi det at ytre sig, nedgør noget, der er vigtigt for dem der ikke forsvarer af ytringsfriheden (Andersen, 1999: 111-112). Vigtigheden af kan ses i følgende citat fra Al-Qaeda, der har følt sig nedgjort:

"Outrageous slander, blatant smearing of Muhammad desecration of the Quran, and the insulting of over a billion Muslims worldwide are done under the pretext of "freedom of speech" (Inspire, 1: 27).

Ifølge Luhmann kan systemet Ytringsfrihed ikke iagttage den blinde plet, som en anden ordens iagttagelse kan iagttage. Systemet ytringsfrihed iagttager omverdens kommunikation og tilslutter sig den: "*Ved at stå ved vores ideer og ikke bukke under for vild, drab og ødelæggelser..*" (bilag 1: 54). Der iagttages omverdens død og ødelæggelser og den kommunikation tilslutter systemet Ytringsfrihed sig, idet der italesættes at man skal stå ved sine ideer og ikke bukkes under for drab og ødelæggelser. (Andersen, 1999: 114-115) Ydermere kan det forklares ud fra Luhmanns tre kommunikationsselektioner: information, meddelelsesform og forståelse. Den første

selektion handler om hvad der informeres, i dette tilfælde er det at systemet ikke bukkes under for død og ødelæggelse. Meddelelsesform er hvordan informationen bliver meddelt, og det sker gennem visualisering, mundtligt og skriftligt. Forståelsen af meddelelsen er hvordan meddelelsen skal forstås, som i dette eksempel kan forstås som at uanset drab og ødelæggelser vil systemet ikke bukkes under for dette. (Andersen 2001:8).

En af måderne systemet ikke vil bukkes under for angreb på systemet, kan ses i følgende citat, hvor der bliver spurgt ind til *hvordan* man kan forsvare ytringsfriheden:

”Med ord og handling. Hæng muhammedtegninger op overalt. Lav lignende tegninger med Jesus og Dronningen, og hæng dem op sammen overalt! Demonstrer at vi laver satire imod både vore egne og andres værdier, og at satiren er en del af vores kultur, og ikke et angreb mod deres specifikt.” (bilag 1: 54)

Her iagttages at ytringsfriheden er truet, fordi der iagttages hvad systemet ytringsfrihed *ikke* er. Det kan være angreb på folk der har ytret sig. Der iagttages at der er en difference i forhold til omverden, der gør at systemet kan se hvad systemet ikke er, hvilket er med til at skabe systemets identitet. (Luhmann, 1984: 220). Ud fra en iagttagelse af anden orden vil man kunne argumentere for at systemets iagttagelse ikke kan iagttage at ytringerne, (tegningerne), kan opfattes som et angreb eller krænkelse. Systemet kommunikerer her kun ud fra dens egen binære kode ”At ytre sig” dvs. at hænge tegninger af Muhammed op over det hele. Systemet kan *ikke* se at omverden kan opfatte det ”at ytre sig” som et angreb. I Luhmanns perspektiv kan man argumentere for at ytringerne er en kommunikation, som iagttages forskelligt af omverden, herunder et angreb på islam set i kontekst til det forgående citat (Andersen, 1999: 114-115). Luhmanns meningsselektion kan være med til at forklare hvorfor der bliver kommunikeret lige netop det som der gør. I det forgående citat kunne der have andre potentialiteter end det aktualiseret, dvs. det der blev kommunikeret. Et eksempel kunne være at i stedet for at hænge tegninger op kunne der have blevet kommunikeret at tegninger kunne være uploadet til sociale online medier. Dette eksempel hænger godt i tråd med iagttagelse af anden orden. Systemet Ytringsfrihed kunne have valgt at kommunikere anderledes, men i og med at systemet ikke kan se deres umarkerede side eller blinde plet, at det kan opfattes som en krænkelse, gør at den kommunikation systemet aktualiserer sker på baggrund af systemets markerede side. Hvis systemet

kunne iagttage sig selv og dets blinde plet, vil systemet kunne aktualisere kommunikationen på baggrund af både den markerede og umarkerede side, og derved kunne det potentielle kommunikation blive aktualiseret. Det kan systemet under ingen omstændigheder gøre. Da sstemet konstant finder det potentielle og gør det aktuelt, kommer der ny kommunikation i systemet. På den måde er de forskellige kommunikationer med til at gøre systemet Ytringsfrihed autopoietisk (Luhmann, 1984: 99+105).

Systemet tilslutter sig en tilslutningsmulighed, på baggrund af tidligere kommunikation. Ytringsfrihed-systemet tilslutter sig kommunikationstilslutning, at vise respekt. dette kommer under deres binærkode som førnævnt at man *har* lov til at ytre sig:

"Der er ikke en grænse for, hvad man MÅ ytre sig om. Derimod er der en grænse for, hvad man BØR ytre sig om" (bilag 1: 19)

"Derimod er der ting som man ikke BØR ytre sig omkring. Muhammed tegninger og lignende." (bilag 1: 23)

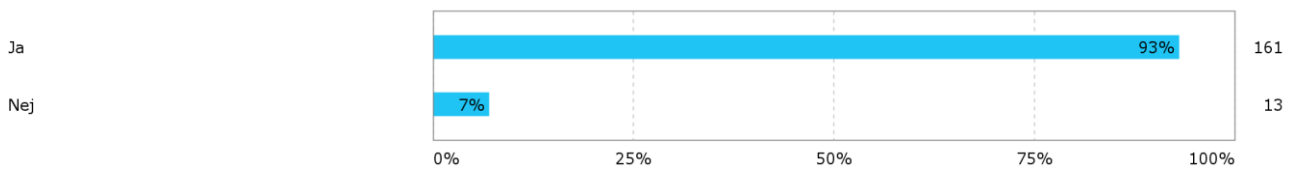
"Min grænse går når man sårer, krænker eller støder nogen unødvendigt." (bilag 1: 27)

"Jeg synes grænsen blev brudt utrolig meget ved muhammed tegningerne, især da de trykkede dem anden gang." (bilag 1: 35)

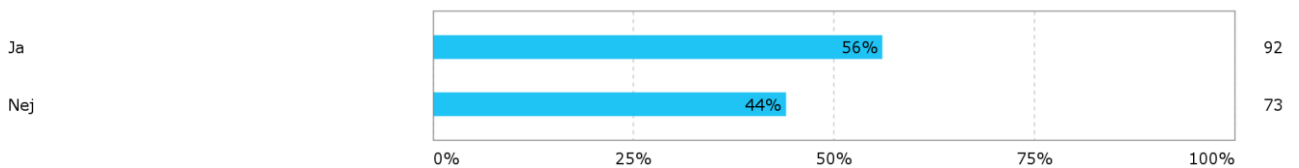
"I forbindelse med Muhammed-tegningerne, synes jeg, at det var okay, da de første tegninger blevet tegnet, men når så folk bliver ved med at tegne dem, så er det da bare dumt og naivt at tro, at man "vinder" kampen." (bilag 1: 79)

Foregående citater er eksempler på, at systemets kommunikation for en anden tilslutningsmulighed. Efter de første Muhammedtegninger bliver der sagt, at tegningerne er acceptable. Den holdning ændres, så der i stedet kommunikeres, at man skal vise respekt for andre og ikke støde personer blot for at gøre det.

Bør ytringsfriheden forsvares?

Har man pligt til at forsvare ytringsfriheden

Størstedelen af aktørerne mener at ytringsfriheden bør forsvares, men det er kun ca. halvdelen der mener at man har pligt til at forsvare den. Det kan ses at der er en klar skelnen mellem om man *må* ytre sig eller om man *bør*. Systemet Ytringsfrihed holder stadig fast på at systemet har rettigheden til at ytre sig – følgelig bliver kommunikationen stadig skabt under den binære kode ”ytre sig- ikke ytre sig”, men det skal gøres med omtanke (Andersen 2001: 8). En anden tilslutningsmulighed med fokus på dialog og viden for begge parter fremgår i følgende:

”jeg synes at hvis der skal komme en løsning, så er det at man prøve at lære respekt for hinanden. og prøver at se tingene fra et andet synspunkt end ens eget” (bilag 3: 106)

”Vi må værne om de værdier og idealer som vi har. Men vi skal gøre det med omtanke og dialog, ikke stædighed og vold.” (bilag 1: 47). Det kommunikerede bliver her dialogen mellem omverdenen og systemet Ytringsfrihed, der skal være med til at løse konflikten. Systemer konstruerer omverden og kan snakke *om* andre systemer, som også bliver konstrueret (Anders 2001: 9). Denne dialog bliver dog ikke accepteret af Al-Qaeda, der repræsenterer omverdenen:

”On the other hand, there were some completely misguided efforts such as those of some of the callers to Islam who paid a visit to Denmark along with young Muslim boys and girls to start a dialogue in order to build bridges of understanding between the Muslims and the people of Denmark!” (Inspire, 1: 27)

Efterfølgende bliver der skrevet at de involverede der hånede Muhammed, skal henrettes (Inspire, 1: 27). Systemet Ytringsfrihed giver en tilslutningsmulighed hvor dialog bliver tillagt betydning. Dialog er ikke en mulighed da systemet ikke kan kommunikerer med omverdenen, men kun *om* dem (Andersen, 1999: 124-125).

Opsamlende kan det konkluderes at systemet har den binære kode ”ytre sig- ikke ytre sig”. Ud fra denne kode kommunikerer og iagttages der. Systemet Ytringsfrihed kan kun iagttage at ytringsfriheden bliver udfordret, men kan ikke iagttage hvorfor andre/omverden føler sig krænket af systemets kommunikation. Ud fra et Luhmanns begreber kan systemet Ytringsfrihed, som følge af systemets umarkerede side, ikke iagttage hvorfor systemets kommunikation medfører en anden kommunikationstilslutning, der ikke kommer fra systemets egen binære kode ”ytre sig- ikke ytre sig”. (Andersen, 2001: 7)

5.3 Krigssystemet

I foregående afsnit har der været fokus på at klarlægge systemerne IS og Al-Qaeda samt ytringsfriheds-systemet ud fra Luhmanns begreber herunder iagttagelse og markerede og umarkerede sider, kommunikation og meningsselektion (autopoiesis). I dette afsnit vil IS og Al-Qaeda-systemet og ytringsfriheds systemet blive set som to delsystemer til det overordnede system kaldet krigen. De to sociale delsystemer udgør parterne i krigssystemet – der kan muligvis (og højst sandsynligt) differentieres flere delsystemer under krigssystemet, men vores fokus er på de to systemer vi i foregående afsnit har afdækket, Ytringsfrihed-systemet og IS og Al-Qaeda-systemet og hvordan krigens kompleksitet bliver opfattet af begge delsystemer.

Før analysen kommer ind på det overordnede krigssystem, klarlægges i følgende hvordan begge sociale systemer, føler sig angrebet, for at argumentere for at de er i krig. Kommunikationen de to fornævnte systemer modtager bliver forstået på baggrund af systemets binære kode. IS og Al-Qaeda-systemet forstår kommunikationen som de modtager ud fra koden ”med os- imod os, mens Ytringsfrihedssystemet forstår kommunikationen de modtager ud fra ”ytre sig-ikke ytre sig”

Kommunikationen som *ytringsfriheds-systemet* modtager, er her en information om at Al-Qaeda har taget skylden for angrebene på Charlie Hebdo, ud fra *ytringsfriheds-systemet* binærkoder bliver der kommunikeret:

”RA: Charlie Hebdo og jyllandsposten har jo provokeret med de her kariecture af profeten muhammed, hvad mener du om Al-Qaedas reaktion på dette, dem som ar taget skylden for dette angreb?”

MA: Al-Qaedas reaktion, aner det ikke, har ikke set deres reaktion?”

RA: Altså at de angreb magasinet?”

MA: Nå det en vanvittig måde at opfører sig på. Vold er i hele taget ikke nogen god måde at løse konflikter på.

RA: hvordan mener du de ville kunne have løst det bedre?”

MA: Al-Qaeda? jeg tænker at vold er deres måde at fungerer på og hvis vold er hele deres kommunikationsmåde så kan man jo ikke rigtig gribe det an på andre måder, jeg har i det hele taget lidt svært ved at forholde mig til organisationen, jeg opfatter den som ikke andet end vold” (Bilag 3: 111).

Her forstår MA, som er en del af *Ytringsfriheds-systemet*, kommunikationen fra Al-Qaeda sådan, at det kun er en organisation, hvis kommunikation udelukkende består af vold/angreb. Det går imod systemets kode som er ”at ytre sig- ikke at ytre sig”. Systemet *Ytringsfrihed* mener ikke at voldelige handlinger betegnes som en ytring. Det vigtigt at skelne at Luhmann godt mener, at vold kan være kommunikation og at der er forskel på ytringer og kommunikation (Mortensen, 2004: 101).

IS og Al-Qaeda-systemet mener *Ytringsfriheden* kommunikere ud fra IS og Al-Qaeda-systemets kode ”imod os” Når *Ytringsfriheden* krænker islam ved at tegne Profeten Muhammed som kan ses ud fra dette citat.

“ It is with no doubt that we today Muslims, followers of Islam, are attacked and occupied by foreign infidel forces. The Crusade has already

started against Islam and Muslims with Cartoons about our beloved Prophet as war drums."(Inspire 1: 4)

I dette citat kan det ses at tegningerne er en måde at kommunikerer på og bliver opfattet som et angreb af IS og Al-Qaeda-systemet, da det bliver opfattet i deres kode som "imod os". Følgelig bliver hånen mod islam og Muhammed opfattet som en krigshandling.

Det ovenstående understreger, at de to systemer er under angreb fra omverdenen, at de modtager noget kommunikation som går imod deres respektive binære koder, hvilket de begge tolker som angreb. Dette vil i det følgende blive belyst ud fra Gorm Harstes teori om krig.

Gorm Harste beskriver krigen med udgangspunkt i at krigen er et system med vekselvirkninger. I det følgende vil der komme fokus på de vekselvirkninger, og hvordan de to delsystemer ikke har samme overbevisning til hvad krigen består af. Det er ifølge Harste denne kompleksitet, der skal reduceres for at finde fred (Harste, 2014: 35). Det er vigtigt at pointere at følgende er eksempler på de to systemers saglige, sociale og tidslige dimension. Der kan således godt være flere og forskellige holdninger internt i systemerne til hvad der udgør den saglige, sociale og tidslige dimension i krigen (Harste, 2014: 40).

Den *saglige dimension* ses i forhold hvad der kæmpes om, som de to systemer ikke enige om. (Harste, 2014: 40) Det kan også ses ved deres binære koder som er forskellige. Ytringsfrihed-systemet mener at der kæmpes om retten til at ytre sig uden konsekvenser:"

"Den (ytringsfriheden, red) kan forsvares ved at vi kæmper for at det, og fordi at det er vigtigt for mange mennesket at kunne sige deres holdning til tingene" (bilag 1: 61)

Og et andet eksempel:

"Hvis man værdsætter rettigheden og kan se hvor mange vigtige elementer som ytringsfrihed bidrager med, så må man også forsvare den. Man skal ikke tillade tyranni eller censur på tanker/ideer [...]" (bilag 1: 69)

Her er der fokus på at kernen i krigen, er retten til at ytre sig, og at forsvare denne ret mod censurering. Systemet Ytringsfrihed kæmper imod en censurering og for retten til at ytre sig frit uden tyranni.

IS og Al-Qaeda-systemet mener derimod at det handler om en islamisk stat, og hvor profeten Muhammed ikke må krænkes:

”Crusaders, you will never enjoy tranquility. Your nations will never enjoy security as long as we have pulsing veins and pumping hearts. We are coming by the will of Allah! O lions of Tawheed, be determined when you hear this call that no night will fall except your swords are dripping off the enemies’ blood.” (Inspire 10: 3)

Her ses det at IS og Al-Qaeda-systemet kæmper mod ”korsfarerne”, som henvises til vesten, og at fjenden ikke vil få ro eller sikkerhed med deres tilstedeværelse. Det bliver derfor i IS og Al-Qaeda systemets perspektiv kæmpet for at forsvare islam mod vesten/korsfarerne. Krigens fokus er i IS og Al-Qaeda-systemet omkring at islam bliver hånet af vesten.

Den *sociale* dimension ses i forhold til hvem der er involveret. (Harste, 2014: 41) ”*Retten til at ytre sin mening - uanset religiøst tilhørsforhold.*” (bilag 1: 12). Ytringsfrihed-systemet mener ikke at islam er involverede, fordi ytringsfriheden ikke bør tage hensyn til religion. Ytringsfriheden er også involveret, da det er dem, der bliver angrebet set i forhold til angrebene på Charlie Hebdo og Krudttønden.

Derimod mener IS og Al-Qaeda systemet at islam er involverede fordi Muhammed bliver karikeret, og derved krænket. Det går under IS og Al-Qaeda-systemets kode ”imod os”.

” A cartoonist out of Seattle, Washington, named Molly Norris started the “Everybody Draw Mohammed Day”. This snowball rolled out from between her evil fingers. She should be taken as a prime target of assassination along with others who participated in her campaign.”
(Inspire 1: 28)

Her kan det ses at IS og Al-Qaeda systemet ser det at tegne Muhammed som et angreb på islam, der derfor gør IS og Al-Qaeda systemet involveret, fordi det går ”imod os”.

Derved mener Ytringsfrihed-systemet at islam ikke er involverede, da man må ytre sig ifølge deres kode uanset religiøse tilhørsforhold.

Den *tidslige* dimension handler om parternes syn på længden af krigen (Harste, 2014: 41-42). ”*Fordi det er noget der er helt grundlæggende I vestlige samfund og noget af det der har skabt en grobund for de samfund der er I vesten(måske mest Europa) i dag*” (bilag 1: 65).

IS og Al-Qaeda-systemet har derimod en anden opfattelse af det tidslige perspektiv:

“(...) The insulting of over abillion Muslims worldwide are done under the pretext of “freedom of speech”. They are never called what they really are: a deeply rooted historic hatred for Islam and Muslims. Yesterday it was in the name of Christianity; today it is in the name of Democracy.”
(Inspire 1: 27).

Her hentydes der til korstogene og de kristne korsfarere, der invaderede muslimske lande for mange hundrede år siden. Her kan man se at det tidslige aspekt i Gorm Harstes teori også vekselvirker, da Ytringsfrihed-systemet og IS og Al—Qaeda-systemet ikke er enige i hvor længe denne krig/konflikt har stået på (Harste, 2014: 42).

Samlet kan det argumenteres for at de tre dimensioner, den saglige, den sociale og den tidslige alle er meget komplekse. Der er således ikke en fælles holdning til hvad ”krigen” handler om, og om det overhoved er en krig. Hvis kompleksiteten af de tre dimensioner er for kompleks vil det i Harstes syn føre til voldelige handlinger, som er bedst eksemplificeret af angrebene på Charlie Hebdo, de kristne korstoge og angrebene på World Trade Center. (Harste, 2014: 43)

6. Diskussion

Gennem analysen er vi kommet frem til at de to systemer, Ytringsfrihed og IS og Al-Qaeda-systemerne både iagttager og kommunikerer ud fra deres egen binære kode. IS og Al-Qaeda-systemets kommunikation består i voldelige handlinger ud fra koden "med os- imod os". Ytringsfrihed-systemets kommunikation består i at afbillede profeten Muhammed. Denne opdeling af verden i systemer, hvor individer ikke tillægges nogen betydning kan dog kun benyttes i Luhmanns og Harstes systemteoretiske kontekst. Man kan sætte fokus på det individuelle ved at inddrage Martha Crenshaw og hendes værk "*The causes of Terrorism*" (1981), hvor hun bl.a. påpeger at nogle individer psykologisk kan være i målgruppen til at blive rekrutteret af terroristorganisationer (Crenshaw, 1981: 391). Alder kan ligeledes være relevant. Crenshaw påpeger at lederne af en organisation er ældre end deres følgere. Derefter påpeger Crenshaw at det oftest er ledernes udøvelse af autoritet, der får følgerne til at udøve vold. Lederne udøver derfor ikke selv vold, men lader, de oftest yngre, følgere gøre det (Crenshaw, 1981: 292). Derfor kan det argumenteres, at alder og individualitet har betydning, hvilket Luhmanns systemteori ikke viser. Luhmanns perspektiv er dualistisk, som kommer til udtryk i de binære koder han deler verden op i. (Andersen og Kaspersen, 2007: 391). Derfor kan man med rette inddrage andre perspektiver, der gør op med Luhmanns dualisme, for at komme ind på flere nuancer, som vist med individualitet.

Samuel P. Huntington (1996) mener, at man kan dele verden op i nogle forskellige civilisationer, hvor Vesten og Islam ses som hver deres civilisation. Her er der modsat Crenshaw ikke taget betydning til individet, men kun individers kollektive kultur, der defineres som en civilisation. Den stigende globalisering med vestlige værdier har, ifølge Huntington, den betydning at Islam står imod Vestens værdier for at forsvare Islam (Huntington, 1996: 29). Det der binder den vestlige civilisation sammen er ifølge Huntington et fælles syn på individualitet, økonomi og politisk demokrati. (Huntington, 1996: 57). I Huntingtons perspektiv vil Ytringsfrihed-systemet repræsentere Vesten, fordi at der i Ytringsfrihed-systemet er en fælles syn på ytringsfriheden, der er grundlæggende for demokrati, mens IS og Al-Qaeda-systemet vil repræsentere Islam. I Huntingtons syn fokuseres der kun på civilisationer, og ikke forskellige kulturer inden for Vesten eller Islam. Dette vil blive diskuteret yderligere senere i afsnittet. I analysen viser vi, at når den ytringsfrihed som giver ret til at karikere Muhammed-tegningerne,

giver det også IS og Al-Qaeda-systemet ret til at forsvare Muhammed. I Huntingtons perspektiv ses her Islam, der kæmper imod Vestens værdier for forsvare Islams kultur. Huntington påpeger at begge civilisationer mener at hver deres måde at leve på, er den rigtige, samt at hver deres værdier er eller bør være universelle (Huntington, 1996: 217-218). Dette fremgår tydeligt i analysen hos både IS og AL-Qaeda "systemet" og Ytringsfrihed "systemet". IS og Al-Qaeda mener ikke at man må afbilde islams profeter. Modsat mener Ytringsfrihed "systemet" at man må ytre sig om alt uanset, hvad det handler om.

I analysen konkluderes det blandt andet at krigens vekselvirkninger er så komplekse at ingen, af systemerne er enige i hvad der kæmpes om. Ytringsfrihed-systemet kæmper for det at ytre sig, mens IS og Al-Qaeda-systemet angriber dem, der er imod en islamisk stat. De to systemer deltager og kæmper i krigen men ud fra forskelligt perspektiv. Denne *saglige* dimension er, sammen med den *sociale* og *tidslige* ifølge Harste, er et udtryk for den kompleksitet, der er i denne krig, som gør den voldelig og svær at løse (Harste, 2014: 42). Derimod mener Huntington, at både Vesten og Islam mener at deres værdier er bedst. De er derfor uenige i hvilke værdier er bedst, hvilket de godt ved, de er uenige om (Huntington, 1996: 217-218). Det sker derfor med Huntingtons perspektiv en reducere af kompleksiteten, hvor spørgsmålet om hvad der kæmpes om, er defineret til *værdier*. Luhmanns pointe er dog her, at på grund af iagttagelsesparadokset, kan de to systemer ikke se *hvor* de er uenige, som også fremgår af analysens resultater (Andersen, 2001: 7).

Som sagt mener Huntington at der er tale om at Islam og Vesten hver især mener at deres værdier er bedst (Huntington, 1996: 217-218). I analysen ses det, at Ytringsfrihed-systemet mener at ytringsfrihed er en universel rettighed, mens IS og AL-Qaeda-systemet mener at hån af religion skal forbydes på tværs samfund. Hånen kommer især til udtryk som hån af deres religion, og dens profeter. Derfor ser Huntington de to som civilisationer som forankret i deres værdier. Der kan ved hjælp af Stjernfelt argumenteres for at Islam er en politisk bevægelse, og ikke bør ses udelukkende som en civilisation (kultur), som Huntington ellers ser da IS og Al-Qaeda-systemet har politiske mål som at indføre Kalifat. På den anden side kan det påpeges det via Stjernfelt, at der er farer ved udelukkende at betragte Islam som en kultur. Grunden til at det er farligt, er, at kulturer ses som noget der skal beskyttes, for kritik af en kultur vil blive stemplet som

kulturfjendtligt. Kritik af Islam som kultur vil derfor blive set som islamofobisk eller racistisk, vurderes det (Stjernfelt, 2009: 50). Stjernfelt mener at man derfor godt må kritisere, herunder karikere, Islam, da det er et politisk funderet bevægelse (Stjernfelt, 2009: 40-41), hvorimod Huntington ser det som en kulturel civilisation (Huntington, 1996: 26-27).

Med henvisning til Mazrui og værket ”*Islam and Western Values*” (1997) kan man argumentere for, at Muhammedtegningerne bliver gjort helligt, da det repræsenterer ytringsfriheden. Efter Vestens sekularisering af samfundet påpeger Mazrui, at Vesten har brug for at gøre andre ting hellige, og det kommer til udtryk i begrebet ytringsfrihed. For Vestens side ses Muhammedtegningerne derfor, som noget der er mere helligt end religion (Mazrui, 1996: 120). Modsat argumenterer Stjernfelt at Vesten ikke ser ytringsfriheden som hellig, eftersom at der ikke er nogle hellige skrifter der følges – som der er i Islam. I forlængelse heraf mener Stjernfelt at ekstremistiske islamister er fundamentalistiske, da de følger de hellige skrifter (Stjernfelt, 2009: 40) Dette kan på den ene side bakkes op af vores analyse, hvori det ses at IS og Al-Qaeda-systemet ofte legitimerer mord med henvisning til Koranen. I modsætning til Stjernfelt, der tager udgangspunkt i handlinger for at definere fundamentalisme, kan der argumenteres for at vold og drab i Luhmanns perspektiv blot er kommunikation (Andersen, 1999: 124-125). Kommunikation kommer ifølge IS og Al-Qaeda-systemet på baggrund fra anden kommunikation – at profeten Muhammed karikeres. Dermed afskrives fundamentalisme som et begreb i Luhmanns perspektiv.

Mazrui deler ligesom Huntington også konflikten op i Vesten og Islam. Der kan dog stilles spørgsmål ved denne opdeling. I Weekendavisen skriver Jakob Skovgaard-Petersen i artiklen ”*Partier og ideologier kan også forandre sig*” (2015), at der findes mange forskellige former for islam, og at det ikke giver mening at betegne alle under en definition. Denne kommentar kommer efter, at Det Konservative Folkeparti har sammenlignet islam med nazisme (Skovgaard-Petersen, 2015: 15) Jihadister, salifister og islamister er alle forskellige grene af islam, der politisk har udviklet sig forskelligt. I jihadisme menes der at der, at man har pligt til at udøve vold for at indføre islam overalt. Salifister mener at personlig livsførelse og frelse sker gennem islam, der har uforanderlige teologi og lov, mens islamister mener islam er et afbalanceret og

retfærdigt samfundssystem. Skovgaard-Petersen påpeger blandt andet, at medierne fremstiller alle som islamister, hvilket er en forkert strategi hvis en forståelse af islam og evt. bekæmpelse af islamisk terrorisme skal opnås. (Skovgaard-Petersen, 2015: 15)

Jihadister er den form for islam, denne opgave har taget udgangspunkt i. Dette er blevet gjort ud fra Luhmanns perspektiv, hvor der argumenteres for at den form for islamisme som IS og Al-Qaeda anvender, er jihadisme. Derved blev der formet et system ud fra de værdier om kalifat, som de to organisationer har. Vi mener, at Luhmanns begreber og vores analyse af de to organisationer har givet en forståelse for, hvorfor jihadister vælger at benytte vold for at fremme deres pointe. Der kan derudover stilles spørgsmålstegn ved Mazrui (1997) og Huntingtons (1996) betegnelse, Vesten. Inden for et vestligt ytringsfrihedssystem findes der mange andre nuancer eksempelvis betragter FN og Danmark begrebet ytringsfrihed meget forskelligt. I Danmark står der at staten kan indføre censur igen, hvilket der ikke står i FNs paragraf (§77 i Den Danske Grundlov). Disse forskellige nuancer inden for den vestlige ytringsfrihed-system, bliver der ikke skildret i de to førnævntes perspektiver. Dette projekt har taget udgangspunkt i danskere og deres forhold til ytringsfrihed.

Det sidste og mest aktuelle eksempel er angrebet på Charlie Hebdo og Krudttønden. De organisationer der står bag dette har ikke samme forhold til ytringsfrihed som Vesten har. Vesten mener at ytringsfriheden ikke må begrænses på baggrund af religion, mens Islam mener at ytringsfriheden bør begrænses for ikke at håne og afbillede islams profeter. Ytringsfriheden kan derved siges at blive gjort helligt af Vesten på samme højde som Muhammed er helligt for muslimer.

Grunden til at de to systemer ikke kan enes, er at de ikke kan forstå hinandens motiver. Vesten kan ikke se hvorfor profeten Mohammed er så vigtig for muslimer, mens Islam ikke kan se motivet for at krænke profeten Muhammed. Denne uvidenhed hos begge systemer fører til krig. Derudover mener begge systemer at deres værdier bør være universelle, hvilket kan føre til sammenstød (Huntington, 1996: 217-218)

Skovgaard påpeger at der er flere nuancer inden for islam, og at der ikke findes én betegnelse for islam. Derved kan man ikke sætte det så sort hvidt, som Huntington og Luhmann til en hvis grad gør. Derudover bidrager Martha Crenshaw med det

individuelle aspekt, hvor alder og individers psykologiske aspekt har en indvirkning på
de implicerede systemer

7. Konklusion og Perspektivering

I det følgende vil vi prøve at besvare forskningsspørgsmålet: *På hvilken måde kommer hhv. Ytringsfriheden samt IS og Al-Qaedas opfattelse af hinanden til udtryk?*

Ytringsfriheden og organisationerne IS og Al-Qaeda er begge begrænset af deres egen opfattelse af dem selv. Dette kommer til udtryk via deres grundholdning som gennemsyrrer alt det de foretager sig. IS og Al-Qaeda slår hårdt ned på dem der går imod dem, for eksempel tegnere af Profeten Muhammed eller på anden måde håner deres religion, mens de hylder andre som slår ned på dem som er imod dem. De kan ikke se at retten til at ytre sig har andre nuancer ved at tegne Muhammed, end at blot at håne ham.

Ytringsfriheden har ligeledes grundholdninger der gennemsyrrer alt det de foretager sig. De mener, at man skal have retten til at ytre sig om alt. Dette betyder også retten til at lade være, dog skal der ikke være noget man ikke må ytre sig om – dvs. der må ikke være noget, der begrænser ens ytringsfrihed. Dog mener ytringsfriheden at man skal huske at bruge ytringsfriheden med respekt for andre, især efter Muhammed-krisen. Ytringsfriheden kan ikke se nuancerne ved at tegne profeten Muhammed end at det blot er en tegning og at den har ret til det.

De implicerede Ytringsfriheden og organisationerne IS og Al-Qaeda er derudover uenige om hvad de hver især kæmper for. Den ene side har vi retten til at ytre sig den anden side om der skal være islamisk stat uden ret til at bespotte Profeten Muhammed. Parterne er ydermere uenige om hvem der er involverede. Hvor ytringsfriheden ikke mener at islam er involverede, mener IS og Al-Qaeda at islam er involverede. Til sidst er der følgelig uenighed, om hvornår det hele begyndte, Her mener ytringsfriheden at det ved demokratiets indførelse, så mener IS og Al-Qaeda at det startede helt tilbage ved korsfarerne. Denne kompleksitet vil udvikle voldelige handlinger ifølge Gorm Harste.

Til slut kan det perspektiveres til at denne konflikt kan uden middelbart ikke løses, i hvert fald ikke uden en stor ændring dette vil kræve at de to systemer vil skulle ændre deres binære kode, hvis denne kode blive ændret vil det ifølge Luhmann resultere i forfaldet af systemet som det var, det vil ændre sig og være et helt andet system. Ændringen af den binære kode vil dog være den bedste mulighed for at denne konflikt ophører, men når det er sket vil der ikke kunne tales om de samme systemer.

Resultaterne af opgaven vil kunne indgå i en større forståelse af ytringsfriheden og Al-Qaeda samt IS set i kontekst til hinanden og vil måske kunne være med til at bidrage til en debat her i Danmark og Europa om hvordan man bør håndterer fremtidige konflikter med islampolitiske organisationer baseret på ytringer, og hvordan disse kan undgås eller tages i opløbet. Dog bidrager vores undersøgelse ikke med en løsningsmodel for dette.

End videre vil der kunne laves andre analyser til hvordan systemerne eventuelt kan ændre deres kommunikation eller ligefrem ændre deres kode. I forhold til vores empiri kan det ses at størstedelen er de 159 aktører ser sig selv som irreligiøse, og at de finder demokratiske værdier herunder ytringsfriheden meget vigtig. I dette perspektiv vil det kunne være interessant at undersøge hvordan religionsforståelsen eller mangel på samme her i Europa og Danmark, hvad det betyder for forholdet til islampolitiske regioner. Derudover vil det også være interessant at se de to perspektivers holdning til demokrati, der kan være med til at belyse problemformuleringen yderligere.

8. Litteraturliste

Bøger:

Huntington P. Samuel (1996) ”The clash of civilizations – and the remaking of world order” 1.udgave Simon & Schuster.

Andersen, Niels Åkerstrøm. (1999): Diskursive analysestrategier. 1.udgave Nyt fra Samfundsvidenskaberne

Andersen, Heine og Kaspersen, Lars Bo (2007) Klassisk og moderne samfundsteori, 4. udgave, Hans Reitzels Forlag, København

Jacobsen, Michael Hviid, Lippert-Rasmussen, Kasper & Peter Nedergaard 2012, Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning, 2. udgave, 1. oplag, Hans Reitzels Forlag, Danmark

Luhmann, Niklas (1984) Soziale Systeme. Grundriss einer allgemeinen Theorie. Suhrkamp Verlag, oversat til dansk (2000) af Cederstrøm, John, Mortensen, Nils og Rasmussen, Jens, 1. udgave, 3 forlag, Hans Reitzels Forlag

Harste, Gorm. (2014): ”Krigen et ustyrligt system” 1.udgave. Univers Århus universitetsforlag

Bernard H. Russell.(2006): Unstructured and Semistructured Interviewing. I: Bernard Russel: Research Methods in Anthropology (208-236), 4. udgave, Walnut Creek

Mortensen, Nils (2004): Det paradoksale samfund. 1udgave Hans Reitzels Forlag

Videnskabelige artikler

Andersen, Niels Åkerstrøm (2001) Beslutningens ubesluttelighed. WP 3/2001, CBS

Arnoldi, Jakob (2001) Niklas Luhmann – An Introduction, Vol. 18, Theory, Culture & Society

Mazrui A. Ali. (1997): Islam and western values. Foreign Affairs, Vol. 76, No. 5 s. 118-132

Stjernfelt Frederik. (2009): Secularism is a Fundamentalism! The Background to a Problematic Claim. Vol. 2009 No. 148, Telos, 09/2009

Internetsider

<http://www.b.dk/globalt/tidslinje-saadan-forloeb-muhammed-krise> (23/2-2015)

<http://www.dr.dk/Nyheder/Udland/2015/01/18/142409.htm> (26/3-2015)

1. <http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/oplysningstiden/> (26/3-2015)

2. <http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/menneskerettigheder-fra-borgerlige-rettigheder-til-frihedsrettigheder/> (26/3-2015)

1. <http://jyllands-posten.dk/indland/ECE4769352/Muhammeds+ansigt/> (15/4-2015)

2. <http://jyllands-posten.dk/international/ECE6934299/Tidslinje%3A+Islamisk+Stat+i+Irak/> (26/3-2015)

<http://www.jv.dk/artikel/1944404:Indland--Terrorforsker--Angreb-direkte-mod-Lars-Vilks> (24/4-2015)

http://multimedia.jp.dk/archive/00080/Avisside_Muhammed-te_80003a.pdf (15/2-2015)

1. <http://www.nbcnews.com/news/world/al-qaeda-arabian-peninsula-leader-nasr-al-ansi-killed-u-n355631> (8/4-2015)

2. http://www.nbcnews.com/id/24976215/ns/world_news-terrorism/t/al-qaida-claims-it-attacked-denmark-embassy/#.VTemNCHtmko (10/4-2015)

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/1670089.stm (02/4-2015)

<http://www.nydailynews.com/news/national/florida-pastor-terry-jones-burns-copies-koran-church-article-1.1069458> (06/3-2015)

http://www.nytimes.com/2004/10/29/international/30osamaCND.html?_r=0 (06/3-2015)

1. <http://politiken.dk/kultur/medier/ECE2509775/charlie-hebdo-skriver-alt-er-tilgivet-paa-forsiden/> (05/5-2015)

2. http://politiken.dk/udland/fokus_int/fokus_IS/ECE2405559/faa-styr-paa-islamisk-stat-det-begyndte-med-de-to-taarne/ (06/5-2015)

1. <http://www.religion.dk/viden/hvad-er-det-muslimske-broderskab> (29/4-2015)

2. <http://www.religion.dk/leksikon/sharia> (29/4-2015)

3. <http://www.religion.dk/node/632529> (29/4-2015)

1. <http://www.theguardian.com/world/1999/jan/17/yemen.islam> (25/4-2015)

2. <http://www.theguardian.com/world/2008/jul/13/history.alqaida> (25/4-2015)

3. <http://www.theguardian.com/world/2015/jan/14/al-qaida-claims-responsibility-charlie-hebdo-attack-paris> (25/4-2015)

<http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/preventing-lone-wolf/html> (14/5-2015)

1. <http://www.un.org/en/documents/udhr/history.shtml> (23/4-2015)

2. <http://www.un.org/en/documents/udhr/index.shtml#a19> (23/4-2015)

<http://web.archive.org/web/20050310111109/http://usinfo.state.gov/media/Archive/2005/Jan/24-318760.html> (12/4-2015)

<https://s3.amazonaws.com/s3.documentcloud.org/documents/1392935/aqap-inspire-magazine-volume-1.pdf> (30/3-2015)

Magasiner

Dabiq:

Dabiq Issue 1. <http://media.clarionproject.org/files/09-2014/isis-isil-islamic-state-magazine-Issue-1-the-return-of-khilafah.pdf>

Dabiq Issue 7. <http://media.clarionproject.org/files/islamic-state/islamic-state-dabiq-magazine-issue-7-from-hypocrisy-to-apostasy.pdf>

Dabiq Issue 8. <http://media.clarionproject.org/files/islamic-state/isis-isil-islamic-state-magazine-issue+8-sharia-alone-will-rule-africa.pdf>

Inspire:

<https://azelin.files.wordpress.com/2010/06/aqap-inspire-magazine-volume-1-uncorrupted.pdf>

<https://azelin.files.wordpress.com/2010/10/inspire-magazine-2.pdf>

<https://azelin.files.wordpress.com/2012/05/inspire-magazine-8.pdf>

<https://azelin.files.wordpress.com/2013/03/inspire-magazine-issue-10.pdf>

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/oplysningstiden/>

Avisartikler

Skovgaard-Petersen, Jakob (2015): ”Partier og ideologier kan også forandre sig”,
Weekendavisen 19, 8. Maj 2015, s. 15

Paragraf

§17 danske grundlov

9. Evalueringer

Anders

Bachelorforløbet har på mange måder været lidt af en lærerig oplevelse. Det har været enormt spændende at få lov at gå i dybden med en teoretiker som Luhmann, til tider har det været ret komplekst at lære at forstå Luhmann og hans verdenssyn at kende. Dog hjalp det at jeg havde stiftet bekendtskab med Luhmann på mit 3.semester, hvor han blev brugt i forbindelse med en analyse af en organisation.

Bachelorforløbet har udover at være en lærerig rejse ind i Luhmanns verden, været en enormt sjov proces at gennemgå, at vi selv skulle vælge helt frit hvad der kunne være interessant at undersøge. Det bragte os vidt omkring, dog vidste vi, at vi ville bruge Luhmann som hovedteoretiker. Til sidst fik vi valgt, efter at have været overbevist om at opgaven skulle have omhandlet EU. Valget skete på baggrund af de angreb der havde været i Europa den seneste tid, hvor angrebet i København gjorde det sidste udslag for valget. Valget skete fordi der begyndte at rejse sig en masse spørgsmål, hvorfor slå dem ihjel der blot gøre brug af sin ret til at ytre sig? Har ytringsfriheden en anden betydning for andre mennesker?

Dette tilfælde vidste Luhmanns systemteori at være perfekt til formålet at undersøge lige netop dette. Dog skulle der findes noget data der kunne repræsentere nogle af dem som så at sige stod bag eller sympatiserer med de førømtalte angreb.

Men fra at gå, fra slet ikke at kunne forstå hvorfor folk ville slå ihjel, for at hævne Profeten Muhammed, er jeg begyndt at kunne forstå denne måde at handle på, derudover er jeg også begyndt at kunne forstå hvordan ytringsfriheden selv virker, og hvordan den kan virke ud af til på mennesker der ikke har samme forståelse af ytringsfriheden som vi har her i Danmark og Europa generelt. Og jeg har personligt skabt en mere bred og dybere forståelse af de problemer vestlige værdier og religiøse værdier stå overfor hinanden.

Bumpene på vejen til dette slutresultat har vi taget i stiv arm og min bachelormakker og jeg har på mange måder været hinandens støtte når det hele blev lidt for uoverskueligt. Her har vi været gode til at hjælpe hinanden når vi engang imellem har været lidt for frustreret.

Rasmus

Igennem bachelorforløbet har vi gennemgået en problemstilling der på mange måder var med til at udvikle min forståelse af religion og retten til at ytre sig. Processen på projektet fra start til slut har været fyldt med bump dog mest i starten hvor jeg klart synes at det at skulle finde en problemstilling har været noget af det sværeste at skulle gøre i dette bachelorprojekt. Min bachelormakker og jeg var ellers overbevidst om at projektet skulle omhandle noget om EU, men dette ændrede sig ved angrebet i København. Det startede ud med at nyhederne bragte at en mand havde angrebet et debat møde om ytringsfrihed ved krudttønden. Her voksede min underen, Hvorfor vælger man at angribe sådan et debat møde, hvor Lars Vilks højst sandsynligt var målet? Han havde jo blot tegnet en lille tegning? Dette kom oveni angrebet på Charlie Hebdo..

Det var her nysgerrigheden blev tændt! Og vi fik formuleret det vi gerne vil undersøge. Hvis man spurgte mig i projektets begyndelse. Om muhammedtegningerne skulle være forbudt at trykke, ville svaret helt klart være nej.

Undervejs i projektet, ændrede min holdning sig drastisk fra at synes det var lige godt en overreaktion at slå ihjel for at have tegnet en tegning, fandt jeg ud af der lå meget mere i det end som så, jeg lærte at forstå hændelserne der førte til angrebene på en helt ny måde, samtidig med jeg fandt ud af hvor komplekse kræfter der egentlig står bag, hvad historien betyder og gammelt had fra begge sider.

Hvis man spørger mig nu om muhammedtegningerne skal være forbudt at trykke. Vil svaret stadig være nej, men når det så er sagt skal man forstå betydningen af det valg, at det kan vække vrede og at tegningerne ikke blot er et udtryk for ytringsfrihed men også et udtryk for den ene part i konflikt der raser mellem to fløje.

Det har været enormt spændende at nå frem til det her punkt hvor jeg selv havde fuldkommen indflydelse på hvilket emne der skulle undersøges og hvordan det skulle gøres. Det har dog været en stor hjælp at have sin Bachelor-makker ved sin side, når komplekse Luhmann problemstillinger skulle diskuteres og reflekteres over, da man hurtigt kommer ind i en boble hvor man stirrer sig blind på emner. Så det ville jeg ikke have været for uden.

Derudover Har hele opgaven gjort at det gået op for mig hvad jeg vil bruge de næste 2 år på i forbindelse med Kandidat uddannelse, det er det sikkerhedspolitiske, at kunne få lov til at fordybe sig i konflikter på tværs af parter og kunne få lov til at undersøge muligheder for løsninger, ville være enormt spændende at kunne få lov at gøre. Derfor har jeg søgt ind på International Security and Law på SDU i Odense.